Savinjski vestnik

Celje, petek 9. julija 1954

LETO VII. — ŠT. 27 — CENA 10 DIN

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Uredništvo: Celje, Titov trg 1. Pošt. pred. 125. Tel. 20-07. Ček. račun 620-T-290 pri NB FLRJ v Celju. Tisk Celjske tiskarne. Četrtletna naročnina 125, polletna 250, celoletna 500 din. Izhaja vsak petek. Poštnina plačana v gotovini.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA IN ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA

Tarifni pravilniki in borba za kvalifikacijo delovnih mest

Eden izmed elementov za izračun dobička podjetja je poleg materialnih izdatkov stalnih družbenih prispevkov tudi obračunski plačilni sklad. Višina tega sklada je odvisna od števila in višine kvalifikacijskih delovnih mest ter od dejansko opravljenih ur v rednem delovnem času. Osloniti se je torej treba na pravilno sistemizacijo delovnih mest, na odgovarjajočo kvalifikacijo za to delovno mesto in na podlagi tega ter opravljenih delovnih ur izračunati obračunski plačilni fond.

Podjetja, ki so v preteklih letih pravilno razumela važnost dobre sistemizacije v podjetju in sicer po delovnih mestih ne pa po zaposlenih osebah, nimajo sedaj pri izdelavi letošnjega tarifnega pravilnika velikih težav, ker ni večjih sprememb. Določilo 7 a člena, Uredbe o plačah delavcev v gosp. organizacijah namreč točno določa, da se strokovna izobrazba, ki je potrebna za delo na posameznih delovnih mestih dokazuje s tarifnimi pravilniki iz leta 1952 in pravilniki iz leta 1953, če je sestav delovnih mest po strokovni izobrazbi potrdil zbor proizvajalcev okrajnega (mestnega) ljudskega odbora. Osnova sta torej ta dva pravilnika in sicer v vseh primerih, razen tam, kjer so nastale nove gospodarske organizacije ter nove obratne ali poslovne enote — nastopiti so morali tehnični razlogi, da se lahko kvalifikacijski in številčni sestav delovnih mest spremeni.

Na okrajno komisijo za potrjevanje pravilnikov prihaja v zadnjem času mnogo različnih predlogov za spremembo sistemiziranih delovnih mest, zlasti pa za prekvalifikacijo le-teh. Podjetja na razne načine utemeljujejo predložene spremembe, predvsem pa s tem, da delo pri sestavi prejšnjih pravilnikov ni bilo temeljito, da so se prilike v tovarni med tem časom spremenile, da kvalifikacija ni bila določena v smislu pravilnika o strokah in poklicih (čeprav je bil ta pravilnik objavljen že v marcu 1950. leta), da novo kvalifikacijo zahteva boljša kvaliteta blaga za izvoz itd.

Nihče ne more trditi, da se v naših podjetjih v zadnjih letih ni ničesar spremenilo in da se pri sestavljanju prejšnjih pravilnikov niso delale napake, vendar pa tudi ne moremo reči, da pri sestavi pravilnikov niso sodelovali najboljši ljudje in da delavski sveti in republiški odbori sindikata niso storili svoje dolžnosti. Gotovo so še ostale pomanjkljivosti, vendar pa ne take, da bi lahko zahtevale v nekaterih podjetjih spremembo skoraj celotnega kvalifikacijskega sestava delovnih mest.

Kljub vsem pomanjkljivostim pa nikakor ne moremo najti opravičila za take obrazložitve, kakršne navaja neka tekstilna tovarna, ko v svojem predlogu pravi: »Dosedanja kategorizacija delovnih mest na osnovi tarifnih pravilnikov za leto 1952 in 1953 ni odgovarjala niti namenu, niti potrebam normalnega in sodobnega gospodarjenja. Sestavljena je bila na osnovi pogojev, ki so takrat vladali v podjetju oziroma razgledanosti, ki je takrat vladala v vrstah gospodarstvenikov naših gospodarskih podjetij. Takrat so težili za tem, da bi bil plačilni fond čim nižji, da bi zaposlili čim več kmečke mladine, ki seveda ni imela niti kvalifikacij za industrijsko službo niti potrebno tradicionalno zavest...« ali še nekaj bolj nesmiselnega: »Danes, ko se postavlja strokovnost kolektiva kot baza za uspešno konkuriranje na tržišču in kot dejanski realizator zvišanja produktivnosti in znižanja stroškov proizvodnje, slaba kategorizacija delovnih mest onemogoča pravilno nagrajevanje po kvaliteti vložene delovne sile (kakor da neka taka določila tudi do sedaj niso veljala, opom. p.). Če pregledamo sestav kolektiva po strokovnosti, kakor predvidevajo tarifni pravilniki iz leta 1952 in 1953, se nam nehote vsili slika fevdalnega sistema, ko je grupa biričev dirigirala gmoto tlačanov in je predstavljal delavec le splošno sredstvo proizvodnje, ne pa direktnega proizvajalca kot takega. (Kako visoka stopnja demagogije! Op. p.)

To isto podjetje predlaga spremembo kvalifikacijskega sestava za visokokvalificirane od 0.97 in 1.03% v letu 1952 in 1953 na 8.5% v letu 1954, za kvalificirane pa kar od 14.43 in 14.04% v letu 1952 in 1953 na 64.60% v letu 1954, zmanjšuje pa število polkvalificiranih od prejšnjih 82.96 in 82.50% na 23.80% v letu 1954.

Navedena obrazložitev s podatki je le ena izmed številnih, ki jih sprejema okrajna komisija za potrjevanje tarifnih pravilnikov. Posebnega komentarja menda ni treba. Recimo, da sedanji sistem nagrajevanja ni v celoti stimulativen, vendar je sistem, ki trenutno obstoji in moramo težiti za tem, da ga pravilno in pravično izvajamo tako, da utemeljujemo zaželene opravičene spremembe realno in v sklopu z ostalimi predpisi in gospodarstvom. Sprememba kvalifikacije delovnih mest namreč ne vpliva samo na višino obračunskega in s tem dejanskega plačilnega sklada, temveč vpliva tudi na realnost naše plače, na cene, na fonde in dajatve iz socialnega zavarovanja, skratka vpliva na ostalo gospodarstvo.

Skakanje iz ekstrema v ekstrem je škodljivo, še bolj pa so škodljive tendence, ki so morda samo izraz posameznega kolektiva, ne pa vsega našega gospodarstva.

Se enkrat razmislimo o tem delu tarifnega pravilnika in predlagajmo samo tisto, kar ne bo škodovalo vsem nam, samo zato, da bi koristilo samemu kolektivu. Na tak način reševanja tarifnih in vseh ostalih gospodarskih vprašanj se moramo navaditi, saj bomo verjetno že v prihodnjem letu vse to urejevali sami v okviru komune.

Razširjena seja Okrajnega odbora SZDL Celje

Socialistična zveza mora neprekinjeno izpolnjevati svoje poslanstvo in ne samo ob posebnih prilikah

V torek dopoldne je bila v dvorani Sindikalnega sveta razširjena seja Okrajnega odbora SZDL Celje. Udeležba članov ni bila najboljša, saj so manjkali predstavniki iz 18 občinskih odborov, vendar je število za sklepčnost seje zadostovalo. Na sestanku so bili: predsednik OO SZDL tovariš **Simonič**, sekretar MK ZKS Celje tovarišica **Olga Vrabič**, ljudski poslanec tovarišica **Helena Borovšakova**, predsednik OSS tovariš **Albin Medved** in drugi.

Referat oziroma pregled dela SZDL na terenu je podala tovarišica Helena Borovšakova, ki v odsotnosti tov. Vinka Šumrada vrši posle sekretarja OO SZDL.

Iz referata tovarišice Helene Borovšakove

Tovarišica **Helena Borovšakova** je v svojem referatu kritično pregledala delo organizacij SZDL na terenu. Predvsem je ugotovila, da organizacije, zlasti pa občinski odbori SZDL, niso dosledno izvajali sklepe, ki so bili postavljeni v mesecu marcu. Takrat je Okrajni odbor SZDL dal pobudo, da bi za poživitev dela organizacij na terenu po vseh občinah izvedli občinske konference SZDL, kjer bi delu v organizacijah dali širšo osnovo. Na teh konferencah naj bi razpravljali na široko o vseh gospodarskih in političnih problemih. Od takrat so potekli že trije meseci, toda konference so bile komaj v 27 občinah od 40 občinskih odborov SZDL.

Na teh konferencah je prišlo ponovno do izraza ozko delovanje organizacij, ki se je največkrat omejilo na ozke, trenutne akcije. Take naloge, kot so bile priprave na volitve, fluorografiranje, akcija za pomoč poplavljencem, je Socialistična zveza vedno z lepimi uspehi reševala. Zlasti fluorografska akcija je po zaslugi organizacij SZDL zelo uspela, saj se je rentgenskega slikanja udeležilo nad 99% vseh ljudi v okraju.

Vse kaže, da je Socialistična zveza dorasla raznim kampanjskim nalogam in da se je ob takih prilikah mogoče z vso zaupnostjo nasloniti nanjo. Veliko manj sposobnosti in iznajdljivosti pa je SZDL pokazala v presledkih med takimi večjimi nalogami. Delo organizacij, zlasti politično delo na vasi, je nesistematično. Redke so organizacije, ki vse leto krmarijo politično linijo, ki bi vzpodbujale in vodile ostale množične organizacije. Kadar organizacije SZDL razpravljajo o socialistični demokraciji, se zelo rade omejujejo — pod naslovom družbenega samoupravljanja — na problemih delavskega samoupravljanja. S tem ni rečeno, da preveč govorijo o delavskem samoupravljanju, ker o tem ni mogoče nikoli preveč govoriti, toda organizacije pozabljajo, da je vse naše družbeno življenje v samoupravi ljudstva, da so problemi pri samoupravljanju šol, socialnega zavarovanja, zdravstvenih ustanov itd. enakovredni problemom v tovarnah. Neobhodno je potrebno zasledovati razvoj naše kmetijske proizvodnje, razvoj KZ, probleme komunalnih skupnosti, od elektrifikacije pa tja do gradnje gozdnih cest itd.

Poleg tega so na teh konferencah mogli udeleženci jasno spregledati, da je bila pomoč občinskih odborov vaškim odborom SZDL občutno premajhna. To dejstvo so na konferencah tudi potrdili in sprejeli sklepe, ki naj poživijo delo vaških odborov.

Posebni problem v organizacijah Socialistične zveze je pobiranje članarine. Mnogi občinski odbori SZDL dolgujejo članarino še za leto 1953. Za lansko leto in za letošnje polletje pa dolgujejo članarino skoraj vsi odbori razen Štor, Vojnika in Šmarja, kjer so poravnali članarino tudi za prvo tromesečje 1954. Praksa je pokazala, da je pobiranje članarine za tromesečja ali celo več zelo neprikladna, ker se pri družinah, ki imajo več članov, naberejo previsoke vsote za enkratno plačilo. Tudi s politične plati bi bilo veliko pametneje pobirati članarino mesečno, ker bi ob tej priliki funkcionarji odborov SZDL prišli v tesnejši stik s članstvom.

Podobno je z razdeljevanjem novih legitimacij. Sicer so pri tem nekateri objektivni vzroki. Eden izmed teh je zakasnitev pri dostavi novih štampiljk za organizacije, vendar to ne bi moglo biti dovolj tehtno opravičilo za tako počasno izvrševanje te naloge. Pri razdeljevanju legitimacij so se dogajale tudi razne nerednosti. Nova izkaznica mora biti za vsakega člana SZDL pomemben dogodek, ki bo poglobil njegovo zavest, da je član najmočnejše politične organizacije. Nekateri odbori pa so izkaznice razdeljevali na zelo klavrn način. Pošiljali so jih na domove, namesto da bi jih razdelili na sestankih in s tem dali dogodku svečano vzdušje. Razdeljevanje po hišah ali pa kar na polju pri delu tega vzdušja pač ne more ustvariti. Morda so se tudi zato — sicer bolj redko — dogajali primeri, da so člani odklonili sprejem izkaznic.

Ob zaključku je tovarišica Helena opozorila navzoče, naj delo v organizacijah poživijo, da bo Socialistična zveza vselej izpolnjevala svoje poslanstvo, ne samo takrat, kadar slučaj nanese kako izredno priliko, da se v kampanjskem delu uveljavijo.

V svojem referatu je tovarišica Helena Borovšakova pohvalila Občinski odbor SZDL v Zrečah, kjer je delo še najbolj uspešno, kjer je sodelovanje z množičnimi organizacijami in ljudsko oblastjo zadovoljivo. Uspešno dela tudi organizacija v Slovenskih Konjicah in tudi v nekaterih drugih občinah.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

120 otrok poplavljencev bo letovalo na Golteh

Planinsko društvo v Celju je prevzelo skrb za organizacijo počitniške kolonije, v kateri bo v dveh izmenah letovalo 120 otrok poplavljencev iz mesta in bližnje okolice. V ta namen je dalo na razpolago novo poslopje Smučarskega doma pri Mozirski koči, kjer se bodo otroci udobno nastanili.

Izredno lepa okolica, ki nudi pestre sprehode ter prijetna gorska klima daje vse pogoje, da se bodo otroci zdravstveno okrepili in navžili gorskih čarov. Medtem bodo njihovi starši popravili svoje poplavljene domove.

Odhod prve kolonije bo 12. julija.

V Žalcu bo 18. julija velik kmečki festival

Zadružna zveza okraja Celje bo v sodelovanju z Okrajnim odborom ljudske tehnike priredila 18. julija v Žalcu velik kmečki praznik. Ta prireditev bo povezana z razstavo kmečkih strojev, zaščitnih sredstev itd. V okviru festivala bo izvedeno veliko tekmovanje traktoristov, koscev, grabljic, žanjic itd.

Pomen te prireditve presega okvir okraja, saj bo to edina prireditev te vrste v Sloveniji. Pomoč za pripravo te prireditve nudi tudi Glavni odbor ljudske tehnike. Namen tega praznika bo seznaniti predvsem naše kmečko prebivalstvo z modernimi kmetijskimi stroji, z uporabo teh strojev, z učinkovitostjo in sposobnostjo njih upravljanja.

Od 15. do 18. julija bodo v Žalcu razstavljeni moderni kmetijski stroji, ki jih bodo razstavljala naslednja naša podjetja: Mariborska tovarna poljedelskega orodja, »Agroservis« Ljubljana, Trgovsko podjetje OZZ Celje, kakor tudi nekateri stroji, ki so last naših kmetijskih zadrug in državnih posestev.

V okviru festivala bodo v Žalcu in na terenu predavanja o sodobni kmetijski proizvodnji. Predavanja bodo obogatili s predvajanjem poučnih filmov.

V nedeljo bodo godbe na pihala naznanile v Žalcu začetek festivala. Sledila bo parada vseh razstavljenih strojev in strojev, s katerimi bodo tekmovali. V paradi bodo sodelovali še kosci, grabljice, žanjice itd. Po paradi bo tekmovanje na določenih parcelah v bližini nogometnega igrišča.

Za tekmovanje se je doslej prijavilo že lepo število tekmovalcev. Po tekmovanju bodo po trije najboljši iz vsake panoge tekmovanja nagrajeni z zneski od 3000 do 7000 din. Vsi nadaljnji interesenti naj se prijavijo kmetijskim zadrugam ali pa Okrajni zadružni zvezi.

Kot posebna zanimivost bo na razstavnem prostoru razstavljena električna ograja za pašo živine. Pozornost bo vsekakor vzbujala tudi naprava za spravljanje gnoja iz hleva in naprava za umetni dež. Vse brez izjeme pa bo gotovo zanimalo streljanje proti toči, prirejeno po najnovejših izsledkih.

Gasilski jubilej v Slivnici pri Celju

Prostovoljno gasilsko društvo v Slivnici pri Celju bo v nedeljo, 1. avgusta praznovalo 25. obletnico ustanovitve, ki bo združena s sodelovanjem vseh gasilskih čet našega okraja. Na tej veliki gasilski manifestaciji bo društvo pregledalo svoje delo od ustanovitve do danes.

Prostovoljno gasilsko društvo je bilo ustanovljeno prve dni meseca avgusta leta 1929. Ob ustanovitvi je štelo 23 ustanovnih članov. Takrat je bilo brez vsakega orodja, začelo je z lastnimi sredstvi. S trdim delom in v pravi gasilski povezavi so postavili skromen lesen dom in kmalu po ustanovitvi iz lastnih sredstev nabavili moderno motorno brizgalno, za katero so jamčili člani sami. Društvo se je takrat težko izpopolnjevalo in prav tako za časa okupacije.

Od ustanovnih članov je še danes šest aktivnih, samo društvo pa šteje skupaj 48 članov. Med njimi je 14 mladincev, ki so hkrati člani mladinske organizacije. Med mladinci so mladinke, ki so lani uspešno opravile tečaj protiletalske hišne zaščite. Stari in mladi delajo sporazumno.

Vsa leta je društvo sodelovalo pri gašenju 23 požarov gospodarskih poslopij in hiš, v 14 primerih pa je sodelovalo ali samo gasilo gozdne požare, kjer je bila preprečena večja gospodarska škoda.

Poleg požrtvovalnega dela bodo slavili ob obletnici tudi otvoritev novega gasilskega doma. Obletnica bo združena z mimohodom vseh nastopajočih čet, kar bo najlepši odraz tesnega sodelovanja in skupne pomoči. Po paradi bo veliko slavje v gozdu, kjer je leta 1941 sprejel prvo borbo z nemško žandarmerijsko postojanko ustanovitelj I. Celjske čete Peter Stante-Skala, sedaj generalni major JLA.

Trinajstletnica ustanovitve pokrajinskega odbora OF za Štajersko

Proslava občinskega praznika v Rimskih Toplicah je bila najpomembnejša v okviru proslav „Štajerska v borbi“

Proslava občinskega praznika v Rimskih Toplicah in proslava ustanovitve Pokrajinskega odbora OF za Štajersko je bila zaradi poplav preložena na preteklo nedeljo. Pomen tega praznika sega pravzaprav preko meja občine Rimske Toplice in je tako rekoč praznik vse Štajerske. Na žalost pa se tega niso zavedale organizacije SZDL v celjskem in sosednih okrajih, saj je med udeleženci bilo prav malo ljudi izven območja Rimskih Toplic, Laškega in Rečice.

NA VEČER PRED PRAZNIKOM ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE DOMAČINOM IN GLEDALIŠKA PREDSTAVA

Proslava občinskega praznika se je v Rimskih Toplicah začela že prejšnji večer. Na pokopališču so najprej odkrili spominsko ploščo 13 padlim partizanom, ki so padli v domačem kraju. Zvečer pa je v zdraviliški dvorani gostovalo celjsko Mestno gledališče z dramo »Mladost pred sodiščem«.

Rimske Toplice so bile za svoj praznik kar najbolj slavnostno okrašene.

V soboto so člani Zveze borcev v Rimskih Toplicah izvedli partizanski pohod po vseh partizanskih krajih in obiskali številne partizanske postojanke ter partizanske družine.

NAPAD BIVŠIH PARTIZANOV IN PRIPADNIKOV PREDVOJAŠKE VZGOJE NA RIMSKE TOPLICE

V nedeljo zjutraj je ob prihodu vlaka iz Celja v dolini okoli Rimskih Toplic odmevalo od strelov in eksplozij. Most čez Savinjo, ki je bil sicer ves v zastavah, je bil v umetni megli, skozi katero so se proti postaji prebijali napadalci. Borba, v kateri so bivši partizani oživljali dogodke med NOB, pripadniki predvojaške vzgoje pa svoje znanje, ki so ga pridobili pri svojem delu. Napad je trajal vse do prihoda vlaka iz Zidanega mosta in ko so se gostje, ki so pripotovali z vlaki, zbrali pred poslopjem Stare pošte, se je »borba« polegla.

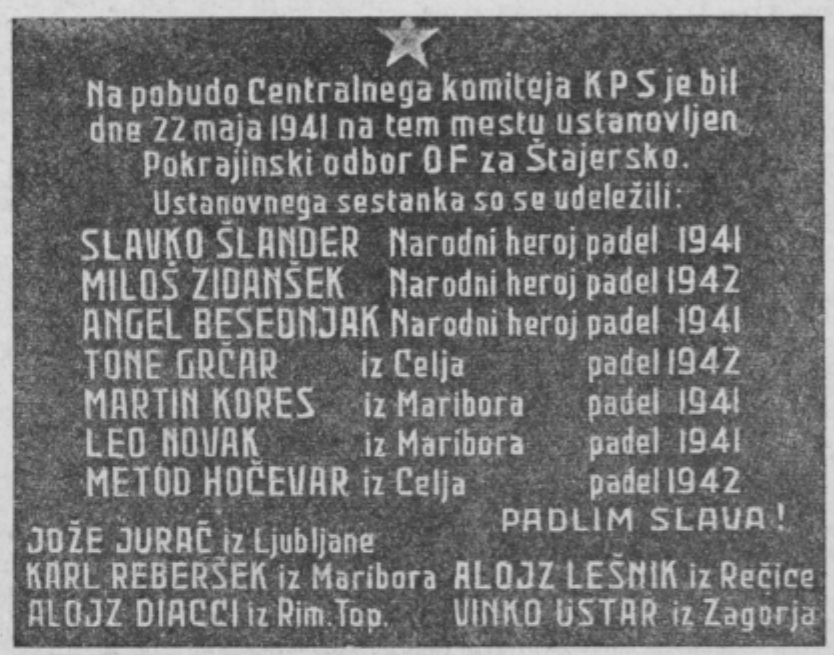

Spominska plošča, ki so jo v nedeljo odkrili na skali na Kojzici, kjer je bil pred trinajstimi leti ustanovljen Pokrajinski odbor OF za Štajersko.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE PETIM ŽRTVAM NA POSLOPJU STARE POŠTE

Do osme ure se je pred Staro pošto zbralo lepo število domačinov in gostov iz okolice. Med vidnejšimi gosti so se proslave udeležili: zvezni ljudski poslanec tovarišica **Helena Borovšakova**, predsednik OLO Celje tov. **Riko Jerman**, podpredsednik OLO tov. **Miran Cvenk**, nadalje ljudski poslanec tov. **Vinko Šumrada**, predsednik občinskega odbora Laško in poslanec tov. **Ivan Vodovnik**, nadalje preživeli soustanovitelji Pokrajinskega odbora OF za Štajersko tov. **Alojz Diacci**, tov. **Jože Jurač**, tov. **Karel Reberšek**, tov. **Alojz Lešnik** in tov. **Vinko Uster**.

Spominsko svečanost je otvoril predsednik Občinskega odbora ZB Rimske Toplice tov. **Franc Bastič**. Zbrani množici pa je govorila o pomenu tega praznika tov. **Helena Borovšak**.

Pri odkritju spominske plošče je sodelovala hrastniška godba, pevski zbor »Svobode« Laško in recitatorji. Vod JLA je ob odkritju plošče izstrelil častno salvo. S tem je bila plošča, ki opominja, da je v tej hiši esesovska zverjad dne 15. oktobra 1943 do smrti mučila pet neznanih gozdnih delavcev, odkrita.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE NA ZGODOVINSKEM KRAJU V SKALOVJU KOJZICE

Izpred Stare pošte so se udeleženci podali skozi Šmarjeto in od tod v strmo pobočje Kojzice. Ustavili so se na zgodovinskem mestu, na skriti jasi med skalami, kjer je bil pred trinajstimi leti ustanovljen Pokrajinski odbor OF za Štajersko. Ob tej priliki so obudili spomine na ta dogodek vsi preživeli soustanovitelji tega organiziranega odpora proti okupatorju. Nekaj besed in spominov na borbe pred vojno in med NOB je spregovoril tudi tov. **Janez Rožman**, ki je v teh krajih zelo znan, saj je bil dokaj časa komandant kozjanskega področja. Zaključno besedo je imel predsednik Okrajnega odbora ZB Celje tov. **Vinko Šumrada**.

Ob odkritju spominske plošče, ki je vdelana v trdo skalo Kojzice, so sodelovali pevci, godbeniki in vojska s častno salvo.

Pogled po svetu

Pisan čilim dogodkov in besed nam tke hudomušna Parka, naj si jo že predstavljamo tako ali tako. V pestri njeni vezenini je nekaj smešno živih barv, na primer referendum v Vzhodni Nemčiji, v katerem naj bi sovjetizirani Prusi odgovorili, kaj imajo raje: neodvisnost ali okupacijo. Dalje Oto Habsburški kot politični uvodničar v sosedni Avstriji, o katerem smo misili, da je zadovoljen v svojem cesarskem pokoju, pa nam zdaj razlaga, da sta bila stara Avstrija in stara Turčija najbolj idealni državi, ki sta predstavljali resnično bratsko sožitje narodov in onemogočali razmah nacionalizmu, ki je svet že dvakrat prepustil orkanu strašne vojne. Komično je, toda pomešano z grozljivim zgodovinskim humorjem, če predsednik avstrijskih novonacistov (Vd U — Zveza neodvisnih) v avstrijskem parlamentu devet let po propadu Tretjega rajha upa izjaviti, da med Nemčijo in Avstrijo ni vidnih meja. Kancler Raab ga je sicer zavrnil, toda vprašanje je, če ne samo ad captandam benevolentiam — da bi potolažil okupatorje, ki se krčevito drže v tej tako važni podonavski deželici, o kateri je imel toliko povedati že Bismarck v svojih modrovanjih o nadvladi v Evropi.

Marsikomu bi ušel nasmešek tudi ob trmi dr. Adenauerja, ki je ponovno izjavil, da bo samo skupna evropska armada grobnica nemškega militarizma, medtem ko ga vsaka druga rešitev naznanja in omogoča. Bogme, čudna logika in zamotano vprašanje, kaj je bilo prej, kokoš ali jajce! Tragikomična je tudi parada v atomskem dvoboju med SZ in ZDA, ki jo je začela SZ s sporočilom, da nekje za železno zaveso že dela atomska elektr. centrala 5000 kw, na kar so yankeeji odgovorili s protiparado, da je to samo eksperiment, kajti atomska podmornica razpolaga sama s centralo 18.000 kw.

Toda svet je najbrž tako ustrojen, da se ena polovica sveta smeje drugi polovici, ki se cmeri. Usoda Guatemale je zapečatena vsaj za zdaj. Vse kaže, da je inkvizicijski sklep v Caracasu zoper Guatemalo razpolagal z izvajalci, ki jih kaj malo brigajo moralna načela: kip Svobode v newyorškem pristanišču, svobode, v imenu katere so nekoč prebivalci Novega sveta mrli v boju zoper Anglijo, ki jim jo je kratila na suhem in na morju, je samo še zgodovinski okras. Da zatro »komunistični režim« v Guatemali, so ZDA od mnogih držav terjale kontrolo ladij, ki so vozile v to malo državo, potem ko se je upala na Poljskem nabaviti 2000 ton orožja. ZDA so torej to stvar uredile tako, kakor je to hotela urediti SZ na Koreji. To je »rull back« republikanskega režima, s katerim naznanjajo edino zveličavni način obračunavanja z razrednim nasprotnikom. To je popolnoma nekaj drugega kakor Trumanova in Achesonova politika. Blagoslov ji je v Guatemali dal celo papeški nuncij Benaro Verolino, s čimer je vse povedano. Da se ob tem ni mogel zdržati Dulles, je umljivo, saj je znan po tem, da rad daje včasih celo nerodne izjave. Toda celo Eisenhowerju se je zdelo potrebno, da izrazi svoje zadovoljstvo nad potekom »osvoboditve«. Zdaj bi lahko rekli z mogočno besedo velikega Britanca: »Le toči kri, uboga zemlja, le! Trinoštvo silno, čvrsto se vtemelji, poštenje si ne upa zoper tebe! Očito nasiljuj — priznano si!«

Shakespeare je bil najljubše čtivo Karla Marxa, zmerom ga je imel na mizi. Kljub vsemu poudarku na sociologiji je vedno računal z usodnim pomenom osebnosti. Ali ni Malcolmov duh, da se povrnemo še enkrat k Macbethu, duh tistega pohlepa po moči, po oblasti in lasti, ki govori iz prenekaterih vplivnih velmož Zahoda in Vzhoda? »Poleg tega pase po moji se izkvarjeni naravi tek nenasiten pôhlep, da kot kralj moril bi plemiče zavoljo zemlje, od tega hotel lišp, od tega hišo; in kar bi več imel, bi mi bilo samo drastilo za tem večji glad.« Ta pohlep tiči res vse globlje, in iz te korenine raste cvet sedanjosti, sad včerajšnjega in jutrišnjega dne.

Naj naštejem nekaj listov, ki so se iz njega osuli v tednu, o katerem teče beseda. V Indokini so Francozi izpraznili najbogatejše področje, za katero ni nikdo verjel, da ga bodo, kajti francoski kapital ima tam velike rezerve. Nekateri ugibajo, da je ta umik rezultat razgovora francoskega predsednika s Ču En Lajem, drugi pa spet, da so to narekovali strateški razlogi. Operacija »Auvergne«, kakor to imenuje francoski štab, je izvršena, kaj pa se za njo skriva, se bo moralo pokazati do 20. julija, rok, ki si ga je postavil Mendès—France in ki sta ga spoštovala tudi Eden in Churchill v Ameriki. Francija je bila torej tam navzoča, čeprav je ni bilo zraven. Kaj so tam govorili, ne bomo najbrž natanko izvedeli. Churchill je, pravijo, za nekaj časa izgladil grbine, ki so nastale na ravni cesti med ZDA in Anglijo, toda najbrž ne tako, da bi zadovoljil najhujše republikance, kakor so Knowland, Willey in Mac Carran. Poslednji je v senatu bral resolucijo proti sprejemu LR Kitajske v OZN in v resoluciji strastno napadal Anglijo. Churchill in Eden sta se najprej pogovarjala o atomski energiji, nato pa o Egiptu, nato o EOS, toda glede najvažnejšega vprašanja, glede razmerja v jugovzhodni Aziji so ostali na sredi pota. Sicer pa niti Dullesov obrambni pakt niti Edenov azijski Locarno ne pomenita učinkovitega sredstva za odstranitev vojne nevarnosti. Zato bodo 7. julija sklicale Svet ameriških zunanjih ministrov v Rio de Janeiro, kjer se bo govorilo samo o borbi proti »mednarodnemu komunizmu«. Ču En Lajeva načela o odnosih med državami ti ministri gotovo ne bodo upoštevali. Konference izven OZN se vedno bolj množe, čeprav častitljiva institucija zmage iz leta 1945 še deluje: V Jeruzalem, kjer teče kri, je prišlo kar šest opazovalcev OZN, toda zraven se tam mudi še posebni Eisenhowerjev odposlanec Eric Jonston, ki bi rad uredil spore med Sirijo, Izraelom in Transjordanijo in namakalni sistem Jordana nagnil tako, da bi voda tekla na ameriške mline.

In h koncu: v Angliji so ukinili racionirano prehrano. Ali so trezni Albionci čakali na podpis mirovnih pogodb, na EOS in se pri tem naveličali? Med tem, ko je KPF prisiljena, da devet let po vojni racionira svoj duhovni kruh — propagando, ki ga reže v svojem glasilu »Humanite«, saj je njena naklada padla od 600.000 na 165.000. Res je, brez ognja ni dima. In kri ni voda, pa če to kdo še tako krčevito trdi, da je.

T. O.

„Poučna strokovna ekskurzija"

V neki naši tekstilni tovarni, ki izdeluje volnene izdelke, so se pomenili in sklenili (kako in kje je bilo to storjeno in kako so bili določeni člani tega obiska, ne vemo), da bodo zaradi strokovne izpopolnitve svojega znanja in proučitve svojemu enakega podjetja obiskali neko tekstilno tovarno v Mariboru. Rečeno — storjeno! Nekako trideset članov kolektiva se je zbralo, naročili so avtobus, zagotovili finančna sredstva in odpotovali. V Mariboru so res obiskali eno izmed tekstilnih tovarn; strokovno so si jo ogledali in v okroglo uri in pol do podrobnosti proučili njihovo delo, njihove uspehe in težave. V tem času so ugotovili sorodnosst obeh podjetij, skratka: zbrali so vse podatke, zaradi katerih so prišli v Maribor in ... ekskurzija je bila končana. Da, v uri in pol je bilo končano in to je dovolj. Približno trideset ljudi si je nabralo »novih izkušenj«, ki jih bodo prenesli v svoje podjetje.

Toda kam sedaj s preostalim časom — malo nerodno bi le bilo, če bi se že kar popoldne vrnili. Čeprav bi si ogledali še druge tovarne, bi jim morda še vedno ostalo nekaj časa.

Pridobljeno znanje je treba prežvečiti in o njem temeljito razmisliti, tako so menili nekateri vodilni člani te poučne ekipe in so jo »pogruntali«: Na Pohorje — v naravo, tam se človeku sprostijo misli. Avtobus je vozil in pihal. Tekli so kilometri — tekla so tudi finančna sredstva.

Nekje precej visoko, daleč od civilizacije, so se ustavili in v samoti načeli važnejši, toda daljši del tega pomembnega dne. Premlevali so — zalivali in niti opazili niso — seveda ne vsi — da čas zelo hitro mineva. Niso mogli vedeti in opaziti, da v diskusiji sodeluje samo majhno število članov. Tudi šoferjev opomin, da ima drugi dan vožnjo, da bodo nastali nepotrebni stroški za podjetje, ki je avto naročilo, ni nič pomagal.

»Mi bomo nosili vse stroške — mi — saj vendar mi gospodarimo in razpolagamo z denarnimi sredstvi« ... Kdo mi? To je drugo vprašanje.

Kako se je poučna zadeva, ki je trajala po strokovni plati uro in pol — po debatni in zaliti debati pa zelo zelo dolgo — tja do ranega jutra — končala, ni znano, prav bi pa bilo, da o takih rečeh razpravlja upravni odbor in delavski svet v podjetju in prav nič ne bi škodovalo, če bi spregovoril o tem tudi celotni delovni kolektiv. Za tako zadevščino bi se seveda morala zanimati tudi sindikalna podružnica. To ne velja samo za to potovanje in samo za te stroške, temveč za celotno delo in življenje v tovarni.

Knjigovodja podjetja je zaprisežena oseba — verjetno mu to narekuje, da za tako »poučno ekskurzijo« pravilno oceni upravičenost finančnih izdatkov ter da pravilno obremeni posameznike, da ne bo podjetje nosilo takih stroškov.

Vsaka dejavnost mora biti načrtna in bo zelo koristno, če se v bodoče tudi za izlete, zlasti če naj nosijo naslov »poučni in strokovni«, bolj temeljito razmisli.

Anton Šumečnik se je zagovarjal pred sodiščem

Zasebni obrtnik, cementninar Anton Šumečnik se je te dni zagovarjal zaradi nepravilnosti v svojem poslovanju pred okrožnim sodiščem. Anton Šumečnik je z namenom, da bi se izognil plačilu davka, dal upravi za dohodke v Celju napačne podatke o svojih dohodkih. V davčni prijavi za leto 1952 je navedel, da je imel v svojem podjetju le 1,119.767 dinarjev čistega dohodka, čeprav je ta znašal dejansko 4,274.355 dinarjev. Razen tega je v mesečnih plačilnih seznamih, ki jih je v svrho odmere prispevka za socialno zavarovanje od julija do novembra 1953 pošiljal Zavodu za socialno zavarovanje v Celju, izkazoval manjša izplačila delavcem, kakor pa jim je dejansko plačal in tako Zavod za socialno zavarovanje zapeljal, da je le-ta odmerjal nižje prispevke. Na ta način se je na škodo Zavoda za socialno zavarovanje okoristil za 938.948 dinarjev. Nekemu uslužbencu K. Z. je obljubil podkupnino za dobavo nekaj vagonov cementa. Pred sodiščem se je Šumečnik izgovarjal na svoje uslužbence, češ da jih je imel zato, da bi mu v redu vršili pisarniške posle, ker da se sam na to ne spozna. Sodišče takemu zagovoru ni moglo verjeti, ker je Šumečnik sposoben obrtnik, saj bi sicer ne znal svoje obrti voditi tako dobro, da je v dobi nekaj let znašal bruto promet v podjetju letno okrog 30,000.000 dinarjev. Sodišče je ugotovilo, da se Šumečnik ni hotel brigati za urejeno administracijo in za primerne pisarniške prostore, pač pa je imel razne druge nepotrebne izdatke.

Ugotovljeno je, da Šumečniku ni bilo mar izpolnjevanje obveznosti do skupnosti. Investitorjem je zaračunal in tudi od njih kasiral 45% prispevek za socialno zavarovanje, ni ga pa odvajal Zavodu, temveč ga je uporabljal za kritje cen, ki so narasle materialu do izvršitve dela. Od državnih podjetij je sprejemal plačila velikih zneskov v naprej. Če k temu prištejemo še znatne zneske, ki jih ni odvajal Zavodu za socialno zavarovanje, je ugotovljeno, da je Šumečnik delal z družbenim kapitalom in je tako lahko nastopal kot resen konkurent državnim podjetjem sorodnih strok. Tako poslovanje je menda edinstven primer med našimi obrtniki. Sodišče je Šumečniku prisodilo 2 leti zapora.

NA RAZŠIRJENI SEJI SZDL SO MANJKALI ODBORNIKI IZ 18 OBČIN

Na zadnji razširjeni seji Okrajnega odbora SZDL so pri ugotavljanju udeležbe ugotovili, da so izmed 40 občinskih odborov prišli na sejo odborniki iz 22 občin, medtem ko iz 18 občin ni bilo nikogar. Ni sicer mogoče danes točno ugotoviti, če so bili manjkajoči odborniki upravičeno odsotni, brez dvoma pa vsi ne morejo opravičiti izostanka.

Na seji so manjkali odborniki iz naslednjih občin: Dramlje, Frankolovo, Gomilsko, Loče, Polzela, Pristava, Rimske Toplice, Slivnica, Šentjur, Strmec, Škofja vas, Štore, Tabor, Vitanje, Vransko, Zreče in Žusem.

Ne drži sicer za vse, toda brez dvoma je tudi ta odnos sem in tja zgovorna slika za delovanje in uspehe organizacij na terenu.

Odpadni SVINEC kupimo vsako količino po najvišji ceni.
Odpadpromet Laško

Kaj je vzrok nedelavnosti organizacije LMS v Preboldu

Že nekaj let traja problem, da bi obnovili mladinsko organizacijo v Preboldu in postavili nekdaj tako močan in delovni aktiv LMS spet na čvrste noge. Korenine LMS segajo daleč nazaj v predvojno dobo, ko je kot organizacija SKOJ delala velike preglavice takratnemu vladajočemu režimu ter v čas okupacije, ko je častno odigrala svojo vlogo v NOB.

Skoraj ni konference političnega značaja, kjer ne bi načeli vprašanje mladinske organizacije, vendar doslej brezuspešno. Nekateri so mnenja, da je današnja mladina nedelavna in je ni mogoče pridobiti za delo v organizaciji. Če pa pogledamo v starostni sestav članstva posameznih društev, dobimo popolnoma drugo sliko. Vidimo namreč, da je v ta društva včlanjen velik del mladine.

Že lani izvoljeni in zdaj kooptirani občinski komite LMS se že nekaj časa ukvarja s poživitvijo dela aktivov po vaseh. Vendar so dosedanji uspehi pokazali precej slabe rezultate. Sestanki so bili zelo slabo obiskani, tako da v večini primerov ni bilo mogoče resno obravnavati delo aktiva. Občinski komite pogreša pomoč drugih organizacij. Vaški odbori SZDL do danes niso storili prav ničesar. Predstavniki raznih organizacij, ki so bili povabljeni na sestanke mladine, se jih ne udeležujejo. Tudi organizacija ZK, ki sicer vzpodbuja k delu, ne nudi dovolj pomoči. Članom občinskega komiteja LMS pa manjka predvsem znanja in seveda tudi zavesti, da se tako često vprašujejo, kaj sploh naj dela, kajti organizacija, ki je že tri leta samo na papirju, se je znašla na repu dogodkov in se bo težko znašla v današnjih razmerah, ko se je delo organizacije LMS v mnogočem spremenilo.

Drugače pa je z mladino iz Šešč. Tam obstaja vsa leta precej delaven aktiv mladine, ki pa se je zaradi nepovezanosti z višjimi forumi precej oddaljil od linije svoje organizacije. Ob izvolitvi enega mladinca v občinski komite pa je odpravljena tudi ta pomanjkljivost. Izgleda, da bo tam eden najmočnejših aktivov mladine v občini.

Občinski komite je trdno prepričan, če bo nadaljeval začeto delo, da bo uspel. Seveda bo potrebna večja pomoč množičnih organizacij v občini.

Prvi uspeh dela organizacije bo vsekakor nekaj pestrih točk, ki jih bo mladina ob občinskem prazniku 22. julija uprizorila.

R. P.

Razširjena seja Okrajnega odbora SZDL Celje

(Nadaljevanje s 1. strani)

V razpravi so govorniki pritrdili besedam tov. Borovšakove in s primeri prikazali, kje so še šibke točke v delu SZDL. Naglasili so, da slabo sodelovanje z ostalimi organizacijami, premalo zanimanje za delo v kmetijskih zadrugah, nevednost vaških in celo občinskih funkcionarjev v določenih primerih, silno škoduje dejavnosti SZDL.

Poročali so tudi, kako so uspele občinske konference, trdili, da je članarina v večini pobrana, le da je še niso odvedli. Skoraj povsod imajo pripravljene odbore za praznik »Štajerska v borbi«, ki ne bo praznik samo za Ostrožno, ampak za vse Celje z okolico in vso Štajersko.

Delegat s *Planine* je pripovedoval, kako so razbili skupnosti nasprotni upravni odbor Kmetijske zadruge. Ko je prišel on in še dva komunista na sejo upravnega odbora, predsednik kmetijske zadruge je dejal, da ne da prej poročila, dokler ne izginejo komunisti. Nato se je okrenil proti delegatu z besedami: »Čudim se, da še nisi pripeljal miličnikov z bajoneti!« Takoj za tem so sklicali množični sestanek, kjer so razložili primer ljudem, ki so sedaj izvolili nov upravni odbor. Odstavljeni »upravniki« so še nekaj časa godrnjali, vendar bodo morali uvideti, da je zanje čas že minil.

Tako pa ne gre povsod. V *Grižah* so hoteli odstraniti odbornika Kmetijske zadruge, ki za odbornika ni bil vreden, kakor so menili člani SZDL. Ni jim uspelo, ker se je za odbornika zavzela OZZ. Če opravičeno ali neopravičeno, zaenkrat ne moremo soditi.

Lep primer uspešnega dela je občina *Podčetrtek*. Tu so poleg ostalega neverjetno razgibali mladino. Seveda gre hvala na račun učiteljema, ki se složno trudita, da bi s pevskimi in folklornimi nastopi, odrskimi uprizoritvami in družabnimi sestanki zbližala mladino in jo pripravila za delo v SZDL.

V tej zvezi je potrebno pohvaliti SZDL v *Rogaški Slatini*, ki je darovala mladini v Podčetrtku 20.000 din za izlet. Tako ji je omogočila udeležbo na mladinskem festivalu v Kopru.

Tako se je povsod izkazalo sodelovanje SZDL z ostalimi množičnimi organizacijami zelo koristno.

Ne samo kritizirati, tudi popravljati je treba!

Po razpravi je spregovoril predsednik OO SZDL tov. Simonič Franc. Govoril je o organizaciji SZDL, o njenih konkretnih nalogah in načinih dela. Ko je govoril o kritiki dosedanjega dela, je dejal: »Ne samo kritizirati, tudi popravljati je treba! Često se dogodi, da kdo poišče vse napake, kar jih more najti, jih nato pretirava, da so videti še hujše, a kako bi jih popravil, mu niti na misel ne pride.«

Tov. Simonič je nadaljeval, da kampanjsko delo ni najboljše in da je potrebno misliti na sistematično nenehno delovanje. Seveda je potrebno pri tem poznati vprašanja družabnega razvoja in kdor ne ve natanko, kako se spreminja in razvija življenje, ne more imeti uspehov.

Nadalje je tovariš Simonič govoril o vlogi sindikatov, kjer mora tudi SZ odigrati svojo vlogo. Omenil je, da so sindikati v glavnem zelo uspešno odigrali svojo vlogo in so njihove naloge nujne pri razvijanju delavskega samoupravljanja. Napačno so tolmačili tisti, ki so govorili, da sindikati danes niso več potrebni. Govoril je tudi o preslabi povezanosti med Socialistično zvezo in sindikati, kar bo treba v bodoče popraviti.

Tovariš Simonič je govoril tudi o bližnji proslavi »Štajerska v borbi« na Ostrožnem, pri čemer mora Socialistična zveza mobilizirati delovne množice za čim svečanejšo proslavitev, tako lokalnih kakor tudi centralnega praznika na Ostrožnem. Govoril je še o nalogah SZ pri proslavi »Dneva vstaje«. Osrednja proslava za »Dan vstaje« bo v Črnomlju, kamor bo tudi celjski okraj poslal svoje zastopnike.

SZDL je toliko kot parlament delovnih ljudi in zato mora spremljati vse zahteve in potrebe ljudstva, kajti le tako bo lahko dojemala tok življenja in ga uravnavala v pravilno smer.

10.000 stotov krme

Prehitro pozabljamo katastrofalno poplavo v juniju v okolici Celja, ker vrsta posledic šele nastopa. Predvsem čutijo to živinorejci, ki jim grozi pomanjkanje krme za prezimljenje živine. Čez 1700 ha travnikov je delno ali popolnoma uničenih in na 50 ha njiv posejanih z deteljo in lucerno je voda uničila celotni pridelek. S travniških površin smejo kmetje pokošeno travo uporabiti le za steljo, ali še boljše za kompostiranje, s čimer odklanjamo nevarnost metiljavosti. Uničenje krme je torej ogromno: čez 25.000 stotov sena in preko 2000 stotov detelje in lucerne, kar bi v škrobnih edinicah znašalo okrog 850.000. Poleg tega moramo računati na manjšo in slabšo proizvodnjo otave zaradi nanešene mrtve mivke, kar bo vprašanje krme še bolj zaostrilo. Živinorejci se torej nahajajo pred dejstvom: ali prodati toliko živine, da bodo ostalo lahko prezimili ali pa nabaviti manjkajočo krmo. Prisilno prodajanje živine vodi v gospodarsko škodo in ekonomsko slabi kmeta, ki je itak že v težkem finančnem položaju. Krmo kupovati, pa prav zaradi škode, ki so jo živinorejci utrpeli na vsem gospodarstvu, ne morejo.

Trenutno kritično stanje, takoj po poplavi, so živinorejci prebrodili z dodeljeno pomočjo v obliki krme in otrobov, Okrajna zadružna zveza Celje pa je iz ogroženih predelov prevzela na svoje pašnike 70 glav mlade živine na pašo. Vendar je ta akcija krila komaj četrtino, okrog 200.000 škrobnih edinic. Sedaj krmijo kmetje s priložnostnimi odkosi. Zaradi nevarnosti metiljavosti, je zabranjena tudi paša. Torej se bodo kmetje lahko do zime samo delno preskrbeli s krmo. Z nabavo manjkajoče krme pa upajo na razumevanje in pomoč ostalih živinorejcev celjskega in ostalih okrajev Slovenije. V ta namen je Živinorejski odbor pri OZZ Celje na zadnji seji sklenil, da v imenu prizadetih živinorejcev prikaže njihov položaj in organizira akcijo za pomoč v prispevanju krme, da bi s tem odklonili nevarnost, ki grozi prizadetim predelom.

Kakor je že omenjeno, je uničenje krme predvsem veliko v nekaterih predelih v okolici Celja. V manj prizadetih krajih, kakor je šentjurski in savinjski predel, bodo Kmetijske zadruge z razumevanjem neprizadetih kmetov nekako krile potrebe manjkajoče krme, medtem pa so območja KZ Celje, Škofja vas, Vojnik, Strmec, Dobrna, Frankolovo in še nekatera tako opustošena, da bo po grobih ocenah potrebno za normalno prezimljenje živine najmanj 10 do 12 tisoč stotov krme. Ker prizadeti kmetje nimajo nobenih viškov za prodajo in ker nimajo torej potrebnih finančnih sredstev za nakup krme, računajo na odziv živinorejcev Slovenije, da jim bodo v tem kritičnem položaju priskočili na pomoč. To upanje krepi dejstvo, da je letos proizvodnja krme tako obilna, da bodo lahko kmetje brez večjih žrtev sledili akciji živinorejskega odbora pri OZZ Celje. Živinorejski odbor OZZ Celje prevzema vso organizacijsko in materialno stran odvoza krme, kakor iz področja celjskega, tako tudi iz ostalih krajev Slovenije.

Inž. M. S.

Vransko za poplavljence

Kakor hitro smo zvedeli, kakšna nesreča je zadela Celje in njegovo okolico, smo se tudi na Vranskem odzvali klicu za pomoč. Pobudo je dal OO ZKS, ki je v okviru občine sklical sestanek vseh odbornikov in zastopnikov množičnih organizacij. Na seji so se odločili za izdatno pomoč in se zedinili za način najbolj uspešnega zbiranja. V ta namen je bil izvoljen Štab za pomoč poplavljencem na sedežu občine, kakor tudi v večjih okoliških vaseh. Določeni so bili zbiralci, ki naj bi zbirali vse od prehranbenih artiklov, obleke, denarja do pomoči v lesu. Odziv ljudstva je bil lep, saj smo zbrali v materialu za 220.500 din, v denarju pa 68.546 din. Tu ni všteta pomoč v lesu, ki jo je do sedaj prijavilo 46 kmetov, ki bodo dali okoli 40 m³ gradbenega lesa, kar predstavlja lepo vrednost. Nabiralna akcija za les še vedno traja. Pričakovati je, da se bo število darovalcev in s tem količina lesa še povečala. V denarju se je najbolj izkazalo Vransko, ki je zbralo preko 15.000 din. Razen tega so dijaki in učiteljstvo na nižji gimnaziji zbrali še nad 10.000 din, kar je posebej pohvaliti.

Štab za pomoč poplavljencem

Kako je prihajala in bila razdeljena pomoč poplavljencem v Celju in okolici

V prejšnji številki smo objavili podatke o prispeli pomoči in o razdeljevanju te pomoči prizadetim krajem in prebivalstvu v okraju Celje. V tej številki objavljamo v prvi vrsti podatke o prispeli pomoči in razdeljevanju na področju mesta Celja, posebej pa še nekatere detajlne podatke razdeljene pomoči v okraju, ker smo v prejšnji številki objavili le globalne številke oziroma nosilce večjih vsot, nismo pa teh vsot do podrobnosti detajlirali.

Kakšno pomoč je za poplavljence dobilo mesto Celje in kako je bila razdeljena

KOLIKO DRUŽIN JE BILO POPLAVLJENIH V CELJU IN KAKO SO BILE RAZDELJENE DENARNE PODPORE

Ob poplavi v noči od 4. na 5. junij je bilo v Celju naslednje število poplavljenih družin in z naslednjim številom družinskih članov. Prva številka predstavlja število poplavljenih družin, druga število družinskih članov, tretja znesek, ki so ga družine dotičnega poplavljenega področja prejele kot pomoč za nakup živil, ki so bila ob poplavi uničena. Poudarjamo, da so dobile denarno pomoč samo tiste družine, ki so bile občutno prizadete.

TEREN GABERJE: 367 družin, 990 članov, 2,501.000 din; III. ČETRT: 208 — 543 — 693.000 dinarjev; ZAVODNA: 97 — 307 — 506.000 din; ČRET: 52 — 165 — 500.000 din; DOLGO POLJE: 225 — 797 — 298.000 din; TRNOVLJE: 130 — 450 — 422.000 din; SPODNJA HUDINJA: 87 — 308 — 297.000 din; JOŽEFOV HRIB: 30 — 73 — 146.000 dinarjev; LAVA: 33 — 119 — 103.000 dinarjev; II. ČETRT: 28 — 56 — 115.000 din; I. ČETRT: 24 — 36 — 58.000 din; ZGORNJA HUDINJA: 16 — 53 — 45.000 din; IV. ČETRT: 1 — 2 — 2000 din; KOŠNICA: 1 — 5 — 10.000 din.

Skupaj je bilo v Celju poplavljenih 1299 družin, ki so prejele pomoč. Te družine so štele 3892 članov in so prejele skupno 5,296.000 din.

KDO IN KAJ SO DAROVALI ZA POPLAVLJENCE MESTA CELJA

V dneh ob 6. junija — to se pravi en dan po poplavi — do 1. julija je za poplavljence v Celju darovalo 34 darovalcev svoje prispevke v oblačilih, perilu, obutvi, tekstilnem blagu, sobni in posteljni opremi, posodi in jedilnih priborih, pralnih sredstvih, pohištvu, razni galanteriji in učilih. V naslednjem seznamu navajamo samo darovalce, na koncu pa prispela darila po posameznih predmetih:

Darovali so: RK Radovljica, IV. četrt Celje, Kombinat Borovo, »Singer«, Občinski ljudski odbor Domžale, komisija OLO Celje, Splošno čevljarstvo Trbovlje, »Metka« Celje, Tovarna nogavic Savlje, Kmetijska zadruga Vuhred, Svet za zdravstvo LRS, »Albus« Novi Sad, »Alpina« obutev, »Planinka« obutev, »Triglav« obutev, Čevljarstvo Novo mesto, Tovarna »Triglav«, JDZ Ljubljana, Mirna, »Vinocet« Ljubljana, Mesnine Jesenice, Živilska industrija Kamnik, RK Ljubljana, RK Celje, RK Kočevje, Tekstilna tovarna Prebold, RK Ptuj, Čebelarsko društvo Celje, razni darovalci iz Celja, razni darovalci iz ostalih krajev, Trgovsko podjetje »Vesna« Celje, Tovarna mesnin v Murski Soboti. Poleg tega je komisija Ljudskega odbora mestne občine Celje kupila še 71 kosov oblačil, 27 kosov perila, 4 m tekstilnega blaga in 1290 obrokov tople hrane.

Vsi skupaj so za poplavljence darovali 11.294 kosov oblačil, 11.912 kosov perila, 4943 parov čevljev, 2087 metrov blaga, 346 kg blaga v ostankih, 384 kosov sobne in posteljne opreme, 11.931 kosov jedilnega pribora in posode, 3837 kg pralnih sredstev, 776 kosov pohištva in 990 kosov raznih galanterijskih izdelkov ter učil.

KAKO SO BILI DAROVANI PREDMETI RAZDELJENI POPLAVLJENCEM

V skladiščih, kamor je pomoč v predmetih prihajala, so predmete vpisali in jih najhitreje razpošiljali prizadetim poplavljencem. Od 6. junija do 1. julija je bila razdeljena med poplavljence pomoč v predmetih takole:

(Opomba. Ker je komisija prvi teden po poplavi razdeljevala obleke in perilo po skupni statistiki, kasneje pa ločeno, bomo objavili za prvi teden skupno število, za naprej pa ločeno.)

GABERJE: 607 kosov oblek in perila (prvi teden), 3024 kosov oblačil in 3045 kosov perila (od 11. junija do 1. julija), 1601 par čevljev, 593 m blaga, 88 kg ostankov, 110 kosov posteljne in sobne opreme, 339 kosov pohištva, 1131 kg pralnih sredstev, 4052 kosov posode in jedilnega pribora in 208 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

III. ČETRT: 467 kosov oblek in perila, 1875 kosov oblačil, 1976 kosov perila, 970 parov čevljev, 403 m blaga, 52 kg ostankov, 65 kosov posteljne in sobne opreme, 172 kosov pohištva, 394 kg pralnih sredstev, 1756 kosov posode in jedilnega pribora in 173 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

ZAVODNA: 190 kosov oblek in perila, 1096 kosov oblačil, 1142 kosov perila, 469 parov čevljev, 34 m blaga, 46 kg ostankov, 34 kosov posteljne in sobne opreme, 78 kosov pohištva, 485 kg pralnih sredstev, 1346 kosov posode in jedilnega pribora in 74 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

ČRET: 365 kosov oblek in perila, 610 kosov oblačil, 638 kosov perila, 292 parov čevljev, 144 m blaga, 31 kg ostankov, 22 kosov posteljne in sobne opreme, 4 kose pohištva, 393 kg pralnih sredstev, 1139 kosov posode in jedilnega pribora ter 58 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

DOLGO POLJE: 459 kosov oblek in perila, 836 kosov oblačil, 937 kosov perila, 440 parov čevljev, 236 m blaga, 32 kg ostankov, 29 kosov posteljne in sobne opreme, 60 kosov pohištva, 333 kg pralnih sredstev, 1101 kosov posode in jedilnega pribora ter 72 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

TRNOVLJE: 229 kosov oblek in perila, 535 kosov oblačil, 597 kosov perila, 364 parov čevljev, 133 m blaga, 25 kg ostankov, 22 kosov posteljne in sobne opreme, 241 kg pralnih sredstev, 590 kosov posode in jedilnega pribora ter 33 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

SPODNJA HUDINJA: 119 kosov oblek in perila, 562 kosov oblačil, 549 kosov perila, 293 parov čevljev, 112 m blaga, 17 kg ostankov, 21 kosov posteljne in sobne opreme, 152 kg pralnih sredstev, 525 kosov posode in jedilnega pribora ter 59 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

JOŽEFOV HRIB: 110 kosov oblek in perila, 241 kosov oblačil, 328 kosov perila, 145 parov čevljev, 50 m blaga, 13 m ostankov, 12 kosov posteljne in sobne opreme, 12 kosov pohištva, 151 kg pralnih sredstev, 298 kosov posode in jedilnega pribora ter 13 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

LAVA: 218 kosov oblačil, 252 kosov perila, 113 parov čevljev, 46 m blaga, 13 kg ostankov, 10 kosov sobne in posteljne opreme, 151 kg pralnih sredstev, 240 kosov posode in jedilnega pribora ter 13 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

II. ČETRT: 169 kosov oblačil in perila, 244 kosov oblačil, 278 kosov perila, 111 parov čevljev, 37 m blaga, 13 kg ostankov, 12 kosov posteljne in sobne opreme, 1 kos pohištva, 151 kg pralnih sredstev, 349 kosov posode in jedilnega pribora ter 16 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

I. ČETRT: 195 kosov oblačil, 258 kosov perila, 72 parov čevljev, 35 m blaga, 7 kg ostankov, 8 kosov sobne in posteljne opreme, 106 kg pralnih sredstev, 169 kosov posode in jedilnega pribora ter 12 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

ZGORNJA HUDINJA: 197 kosov oblačil, 234 kosov perila, 73 parov čevljev, 35 m blaga, 8 kg ostankov, 9 kosov posteljne in sobne opreme, 20 kosov pohištva, 151 kg pralnih sredstev, 346 kosov jedilnega pribora in posode ter 11 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

RAZNI POPLAVLJENCI so prejeli 233 kosov obleke in perila.

OTROŠKI DOM NA PREŠNIKU je prejel 391 kosov perila in oblek ter 20 kosov posode in jedilnega pribora.

SPLOŠNA BOLNIŠNICA je prejela 7 oblačil in 6 kosov raznih galanterijskih izdelkov in učil.

DOM UČENCEV V GOSPODARSTVU V CELJU je prejel 10 kosov pohištva.

SINDIKALNA PODRUŽNICA JDŽ CELJE je prejela 30 kosov posteljne in sobne opreme ter 84 kosov pohištva.

SINDIKALNA PODRUŽNICA AVTOPREVOZNIŠTVO CELJE je dobila 13 m blaga.

SVET ZA PROSVETO MESTNE OBČINE je prejel 253 kosov učil za razdelitev po šolah.

UPRAVA STANOVANJSKIH ZGRADB je dobila 9 kosov galanterijskih izdelkov.

RK CELJE je prejel 14 m tekstilnega blaga.

Skupaj je bilo razdeljeno v prvem tednu 3340 kosov oblek in perila, nato 9633 kosov oblačil in 10.234 kosov perila, dalje 4943 parov čevljev, 2087,90 kg blaga (doslej nismo pisali decimalk), 346,70 kg ostankov (prej prav tako brez decimalk), 384 kosov posteljne in sobne opreme, 776 kosov pohištva, 3837 kg pralnih sredstev, 11.931 kosov posode in jedilnega pribora ter 990 kosov galanterijskih izdelkov in učil.

Če prve tri številke, ki obsegajo perilo in oblačila, seštejemo, znesejo skupaj prav toliko, kolikor je bilo darovanih, isto velja tudi za vse ostale predmete. To se pravi, poslana pomoč je bila do zadnjega kosa, do zadnjega kilograma in zadnjega centimetra razdeljena poplavljencem.

POLEG TEGA SO POPLAVLJENCI PREJELI

V prvih dveh dneh je komisija za pomoč poplavljencem pri mestni občini Celje kupila in posredovala poplavljenim 1290 obrokov tople hrane, 170 litrov mleka za dojenčke, otroke in starčke, dalje 2390 kg raznih prehranbenih predmetov, kot so kruh, moka, maslo, sladkor itd. Prevoz prehrane je bil izveden s strani mestne komisije in je bil nujen zaradi tega, ker so bili poplavljenci zaposleni pri čiščenju stanovanjskih prostorov, mnogi pa na nekaterih terenih zaradi vode in porušenih mostov odrezani od trgovin. Ti ljudje po večini tudi niso imeli denarja, zato so dobili pomoč, ki je že navedena, tudi v denarju, da si nabavijo najpotrebnejša živila za ves mesec naprej.

IZDATKI ZA POPLAVLJENCE, KI SO BILI ZAČASNO NASTANJENI V RAZNIH DOMOVIH

Komisija je predvsem skrbela za otroke poplavljencev in jih odpeljala v DOM NA PREŠNIKU PRI SMARTNEM V ROŽNI DOLINI. Številčno stanje otrok je od 6. junija do 1. julija v tem domu padlo od 150 na 15 otrok, kar znaša povprečno 45 otrok dnevno v tem času. Povprečni oskrbovalni dan za vse otroke v domu je znašal 15.000 din. Ker vsi računi še niso poravnani, znašajo dosedanji stroški 157.343 din za prehrano in 263.901 din za oblačila, obutev in perilo.

BAZA ZA POPLAVLJENCE V I. GIMNAZIJI je štela povprečno od dneva poplave do 14. junija 24 oseb dnevno, stroški za eno osebo so znašali 160 din ali 34.540 din za vse.

BAZA ZA POPLAVLJENCE V »DOMU UČITELJIŠČNIKOV« je imela pod streho od dneva poplave do 26. junija 49 poplavljencev, kar v skupnem znesku predstavlja 83.652 din izdatkov.

Skupaj je bilo porabljeno za oskrbo poplavljencev v teh domovih 519.416 din.

POTEK DOTOKA DENARNE POMOČI IN RAZDELITEV

Najprej moramo našteti darovalce in vsote denarnih sredstev, ki so jih prejeli na mestnem štabu v Celju:

Okrajna komisija za pomoč poplavljencem OLO Celje 11,303.500 din; Gornik Martin, zlatar, Nova vas, 2000 din; Mr. Ljubič 2000 din; SZDL Nova vas 8282 din; sindikat Mestnega gledališča Celje 60.500 din; Štab komisije občine Celje za prodajo hrane 1530 din; SZDL IV. četrti Celje 20.630 din; sindikalna podružnica Gozdne uprave Pišece 1000 din; turisti na potovanju iz Trsta 18.873 din; predstavniki trgovskih in gostinskih podjetij iz Trsta na potovanju 15.154 din; terenske organizacije IV. četrti 3924 din; tov. Gregorčič 1500 din; žene mesta Kranja 10.000 din; SZDL Rob na Dolenjskem 4137 din; vaški odbor SZDL Rob na Dolenjskem — Pečki 4420 din; terenske organizacije IV. četrti 26.050 din; Zadravec Jakob, Celje, Zidanškova 17, 1000 din; uslužbenci Pogrebnega zavoda 10.800 din; Glasbena šola 6000 dinarjev; Cigoj Zinka, Celje, 200 din; sindikat grafičarjev Celjske tiskarne 50.000 din; Komorni pevski zbor od koncerta 12.000 din; kinopodjetje Celje 57.638 din; Družba sv. Mohorja, Celje, 50.000 din; Gobec Franc, akademski slikar iz Ljubljane 7000 din; teren Gaberje in Dolgo polje sta vrnila 70.000 din, dalje fakture in ostali prispevki 375.432 din.

Skupaj znašajo denarni prispevki za Celje 12,120.570 din.

Ta denar je bil razdeljen takole:

za poplavljence, ki so morali dobiti pomoč v denarju, da so si lahko nakupili živila, je bilo izdano — kakor je že navedeno — 5,296.000 din.

Dalje so bile plačane storitve za popravilo stanovanj in komunalnih naprav v skupnem znesku 4,997.405 din.

Skupaj je bilo izplačano 10,293.405 din. V blagajni komisije za pomoč poplavljencem je ostalo še 1,827.165 din. Ta znesek, ki je preostal od 12,120.570 din, je predviden za plačilo nadaljnjih računov, ki jih bo komisija še prejela za ureditev stanovanj in komunalnih naprav.

Vsega skupaj je bilo poplavljenih 1190 stanovanj. Moramo razumeti, da je v nekaterih stanovanjih stanovalo tudi po dvoje družin in da je zato število poplavljenih družin toliko višje. Od teh stanovanj je bilo težje poškodovanih 585 stanovanj, doslej pa je bilo popravljenih 238 stanovanj. Vrednost doslej opravljenih storitev pri popravilih stanovanj znaša 6,900.000 din, to se pravi, da je sedanji saldo v blagajni mestne komisije še nezadosten.

RAZDELITEV POMOČI ZA KMETIJSTVO V OBMOČJU CELJA

Pomoč za kmetijstvo je prihajala na OZZ Celje. Od tam je bila razdeljena na prizadete občine preko tamkajšnjih kmetijskih zadrug. Del navedenih semen in sadik je bilo treba plačati, del pa je bil darovan.

Mestna občina Celje je prejela 92.511 kg semenskega krompirja, 165.904 kosov vrtnih sadik, 1783 kg raznih semen, 41.255 kg umetnih gnojil in 4000 kg sena.

Ta semena in sadike so ocenjene na skupno vrednost 1,794.055 din. Pomoč te vrste so dobili vrtičkarji, privatni kmetje ter državna in zadružna posestva.

ZA ZAKLJUČEK

Vsi ti podatki so uradni ter jih je zbrala Mestna komisija za pomoč poplavljencem pri Ljudskem odboru mestne občine Celje. Ugotovitev, da je bilo izvršeno ogromno delo, je nedvomno točna, kajti če bi vsaj približno ocenili pomoč, ki je prispela v Celje in bila tukaj razdeljena, bi v denarju znašala okoli 30,000.000 dinarjev.

Ob tej priliki je potrebno pohvaliti delo terenskih komisij, ki nesebično delujejo že 26 dni. Te komisije so sestavljene iz predsednikov SZDL, RK in zastopnikov poplavljencev. Pohvaliti je treba tudi obrtnike, predvsem krojače, šivilje in čistilnice, ki so rešili nad sto kosov oblačil.

Predvsem pa se komisija za poplavljence pri Mestni občini Celje zahvaljuje vsem darovalcem, bodisi da so pomoč poslali direktno v Celje ali preko okrajnega štaba; njih humanost, socialistična zavest in pripravljenost za pomoč je vredna vse pohvale, zlasti pa iskrene zahvale tisočev, ki so bili deležni njihove pomoči.

Kako je bila razdeljena socialna pomoč v denarju v okraju Celje

V prejšnji številki smo objavili le globalne podatke o razdeljeni socialni pomoči v okraju Celje in o podpori svojcem utopljenih žrtev. Danes te podatke razčlenjujemo.

Socialno zdravstveno pomoč so v okraju prejele naslednje občine

Takoj po poplavi, pravzaprav že ob poplavi, je Izvršni svet LRS nakazal 100 milijonov din za najnujnejšo pomoč poplavljencem v Sloveniji.

Od te vsote je OLO Celje dobil 20 milijonov dinarjev. Od tega je bilo za socialno pomoč razdeljeno 1,680.470 din, in sicer takole:

Vojnik je dobil 100.000 din, Strmec 100.000 din, Škofja vas 100.000 din, Frankolovo 80.000 din, Laško 50.000 din, Jurklošter 50.000 din, Store 100.000 din, Breze 50.000 din, uslužbenci OLO Celje 100.000 din (ta vsota je bila razdeljena med poplavljene uslužbence). Ves ta denar je bil nakazan preko Narodne banke.

Socialno pomoč v gotovini je prejelo šest občinskih odborov

Ker je bila pomoč zelo nujna in bi prenosi preko banke zavlačevali naglo izročitev najpotrebnejših denarnih sredstev, je po naročilu Okrajnega štaba za pomoč dvignila 450.000 din gotovine tovarišica Helena Borovšak, ki je skupaj s tov. Rudolfom Fajglom razdelila ta denar med naslednje občinske ljudske odbore:

Občinski odbor Jurklošter je dne 9. 6. prejel 10.000 din, Občinski odbor Škofja vas dne 8. 6. 204.000 din, Občinski odbor Dobrna je 8. 6. prejel 50.000 din, Občinski odbor Vojnik dne 8. 6. 105.000 din, Občinski odbor Smartno v Rožni dolini je 8. 6. prejel 34.000 din, Občinski odbor Strmec pa je 8. 6. prejel 47.000 din.

Ti zneski znašajo skupaj 450.000 din, ki jih je tovarišica Helena Borovšak osebno izročila občinskim odborom.

Podpore sorodnikom žrtev poplave sta v imenu Izvršnga sveta LRS izročila tov. Franc Simonič in tov. Olga Vrabič

Po naročilu Izvršnega sveta LRS sta tovariš Simonič in tovarišica Vrabičeva iz vsote, ki jo je Izvršni svet LRS nakazal za poplavljena področja, dvignila 160.000 dinarjev, ki sta jih razdelila takole:

preostalim članom tragično preminule družine Šnek v Celju: preživeli hčerki Antoniji Koprivc oziroma njenemu skrbniku Stanetu Mavriču 30.000 din; Mihaelu Koprivcu, pripadniku JLA, 10.000 din; najmlajšemu sinu Martinu Šneku 10.000 din, in njegovi sestri, ki ga je vzela v oskrbo, nadaljnjih 10.000 din;

ženi utopljenega Tomaža Bratiča iz Celja (Tovarniška ulica 13) kot podporo in za uničeno pohištvo 60.000 din;

sestri utopljenega Jožeta Karnerja, ki je za svojega brata skrbela, 30.000 din;

staršem Marice Zdolšek, ki se je utopila v Višnji vasi pri Vojniku, 10.000 din.

Podpore svojcem žrtev poplave znašajo torej 160.000 din.

Nadaljnja izplačila in stroški

Ljudskemu magazinu je bilo za razno blago izplačano 78.180 din; Francu Krivcu, poplavljencu iz Škofje vasi, 10.000 din; za osmrtnice v »Ljudski pravici-Borbi« 10.000 din; Prevozništvu v Celju za razne vožnje 42.145 din, in Okrajni gasilski zvezi za njihove stroške 200.145 din.

Vsi ti zneski za socialno pomoč znašajo skupno 1,680.470 din.

Komu in koliko denarja je bilo izplačanega za gospodarsko pomoč

Kot gospodarska pomoč za popravilo hiš in komunalnih naprav je bilo razdeljenih 18,203.500 dinarjev, in sicer takole:

občina Dobrna 2,000.000 din, občina Vojnik 1,000.000 din, občina Strmec 700.000 din, občina Škofja vas 700.000 din, občina Frankolovo 500.000 dinarjev, občina Laško 1,000.000 din občina Rimske Toplice 500.000 din, občina Jurklošter 500.000 dinarjev in Ljudski odbor mestne občine Celje 11,303.500 din.

Če torej seštejemo gospodarsko pomoč v višini 18,203.500 din in socialno pomoč 1,680.470 din, dobimo ostanek od nakazanih 20 milijonov din v višini 116.030 din, ki bo še razdeljen.

130.500 din neupravičeno izplačane pokojnine

V Laškem živi starejša ženska. Ko je bilo postavljeno vprašanje pokojnin za delavce in uslužbence, se je takoj oglasila. Navedla je, da je bila služkinja pri nekem vdovcu — obrtniku, ki je pred kratkim umrl. Seveda, ker je on umrl, ne bo mogel pričati in povedati resnice. Svojo »neprekinjeno, stalno in mesečno plačano službo« je dokazala s pričama, ki sta vse te navedbe potrdili.

»Nič pa ni tako skrito, da ne bi postalo očito,« pravi pregovor, ki se je uresničil tudi v tem primeru. Na Zavodu za socialno zavarovanje so zaslišali številne nove priče, poizvedovali in ugotovili, da je resnica precej drugačna. Ta žena ni bila nikjer stalno zaposlena, bila je priložnostna perica in strežnica v Laškem, dalje časa je živela celo v konkubinatu in takrat sploh ni imela mnogo časa niti za priložnostne zaposlitve, kaj šele za stalno!

Pri takem dejanskem stanju je bila izdana odločba o takojšnji ustavitvi pokojnine, katere je doslej neupravičeno prejela 130.500 din. Zavod je zadevo prijavil tožilstvu in v kratkem bodo ona, kakor tudi obe priči, ki sta neresnico potrdili, odgovarjali pred sodiščem. K sreči imata vsaj priči premoženje in že danes lahko pričneta razmišljati, če ne bo potrebno za poravnavo dolga prodati celo posestvo. Kakšna bo pa zaporna kazen, bo odločilo sodišče.

H. A.

POPRAVEK

V zadnji številki je bil v članku o obisku »Svobode« iz Nove Gorice brez krivde uredništva preimenovan direktor rudnika Laško tovariš Pelko v Peperka. Prosimo, da nam to nevšečnost oprosti.

ŠTAJERSKA v borbi

Terčak Stane

Pohod I. štajerskega bataljona na Kozjansko

(Brežiški pohod)

Brežiški pohod je bil največja in najnapornejša akcija štajerskih partizanov leta 1941. Na tem pohodu je bila udarna sila štajerskih partizanov, I. štajerski bataljon, ki je štel okoli 70 borcev pod komando narodnega heroja Franca Rozmana-Staneta.

Kakšne cilje je ta pohod zasledoval?

Zagrebška konferenca, ki je bila dne 4. julija 1941 na nemškem poslaništvu med zastopniki nemških vojaških in civilnih okupacijskih oblasti in med oblastniki NDH glede preseljevanja Slovencev, je slovensko izselitev iz obsotelskega in obsavskega pasu predvidela v tretjem valu izselitev našega ljudstva. Ta izselitev bi se naj po predvidenem načrtu izvršila med 15. septembrom in 31. oktobrom 1941.

Proti koncu septembra so nastopile pri tej izselitvi nepredvidene ovire. Vlada NDH je, kolikor je znano, iz važnih političnih razlogov odklonila sprejem Slovencev. Sprejela bi jih le na izrecno Hitlerjevo željo. (Dr. France Škerl: Nacistične deportacije Slovencev v letu 1941). Ker je v tem času tudi osvobodilno gibanje zavzelo velik razmah na Hrvaškem in, ker je bilo gledanje na to izseljevanje pri Hrvatih negativno, zato je bilo treba najti za naselitev Slovencev iz tega pasu drugo ozemlje. V Berlinu so našli drugo rešitev. Namesto na Hrvaško, so sklenili Slovence preseliti v Nemčijo, oziroma v Slezijo.

Überreither je s posebnim razglasom z dne 20. oktobra 1941 razglasil sklep o preselitvi tamkajšnjega prebivalstva. Za preselitev so bile določene občine južno od Save: Boštanj, Studenec, Bučka, Leskovec, Krško, Cerklje, Čatež in Velika dolina. Severno od Save pa občine Dobova, Brežice, Kapela, Bizeljsko, Artiče, Sv. Peter pod Sv. gorami (Bistrica) in Globoko. V trboveljskem okraju pa občine južno od Save: Radeče, Št. Janž, Dole in Polšnik.

Izselili so skupno 34.000 ljudi. Po načrtu bi morali naknadno izseliti še okoli 10.000 prebivalcev. Ta izselitev pa se ni izvršila. V ta pas pa so naselili okoli 14.000 Nemcev, Kočevarjev, Besarabcev, Dobrudžanov in Tirolcev.

Ko je Glavno poveljstvo partizanskih čet zvedelo za to preselitev, je izdalo povelje komandantu štajerskih partizanov, narodnemu heroju Francu Rozmanu-Stanetu, naj se partizanske sile usmerijo na Kozjansko. Naloga bataljona je bila, da napade hitlerjanske sile, ki bodo vršile preseljevanje, če je mogoče naj jih prežene in zaneti ljudski upor. Bataljon se je podal na pohod v noči od 28.—29. oktobra. Pohod je trajal do 7. novembra, ko se je bataljon vrnil na izhodno točko pohoda nazaj v Griže v Savinjsko dolino.

Vzporedno s tem pohodom so dobile povelje tudi partizanske sile na Dolenjskem in to Mokronoška, Novomeška in Krimska četa, da se združijo pod poveljstvom Mihe Marinka in Aleša Beblerja. Njihova naloga je bil napad na Bučko in s tem pritegnitev okupatorjevih sil tudi na ta obmejni teren. Na ta način je hotelo Poveljstvo partizanskih čet olajšati Stanetov pohod in pomagati v akciji proti izseljevalcem.

Kdaj je dobil komandant Stane povelje, kakor tudi kdo iz štaba je za to povelje, odnosno pohod vedel, ni znano. Pri umiku s Črete, neposredno po borbi vemo, da so komandirji predlagali umik na Mozirske planine, odnosno na Menino. Stanetov namestnik Jože Letonja-Kmet je odločil, da se ves bataljon prebije na sektorju Povšnik—Ručigaj—Tešova—Selce—vas Čeplje, preko ceste Vransko—Celje proti Kaplji vasi in Grižam. Prva skupina, ki jo je vodil Letonja je prišla še isto noč v Griže. Druga skupina, ki jo je vodil komandir Mislinjsko-šaleške čete Miha Pinter-Toledo, je zašla in predanila v vasici Črni vrh pri Vranskem. V naslednji noči se je združila s prvo skupino v Grižah.

V noči od 28.—29. oktobra, ko se je izvršila koncentracija vsega bataljona v Grižah, se je začel pohod med 9. in 10. uro zvečer. Zbirališče za pohod je bilo pri Brinarjevem čebelnjaku. Tam je imel komandant Stane tudi kratek nagovor. Ob tej priliki je pojasnil zbranim partizanom namen pohoda na Kozjansko. To trdita Miha Šošter-Dobroveljski Miha in Rudi Cilenšek.

Pot jih je vodila po desnem bregu Savinje preko petrovškega mostu. Nad Levcem so zavili proti Joštovem mlinu proti Ostrožnem, približno tam, kjer se bo letos vršilo srečanje štajerskih partizanov. Nato so zavili za Golovcem proti Šmarjeti in Bovšam. Tukaj so se ustavili pri posestniku Dobrotinšku. Tovariš Anton Vengust jih je vodil preko Bovš do Dobja. Iz Dobja do Razborja jih je vodil Ludvik Mastnak. V Razboru so predanili pri posestniku Francu Škerlu.

V naslednji noči so šli preko Hotinje gmajne nad graščino pri Ponikvi in prečkali cesto Hotinje—Ponikva, zavili proti jugu pod Onišami po gozdu med Homom in Ožbaltom na Zg. Selce. Tukaj jih je vodil tov. Tržan iz Zg. Selc. Železniško progo Maribor—Celje so prečkali pod postajo Ponikva. Med Šentvidom in Grobelnem so presekali progo, ki pelje v Rogaško Slatino, nato zavili proti Javorju pri Slivnici in proti Sv. Leni. V zgodnjih popoldanskih urah so opazile straže, da je bataljon obkoljen. Borba se je pričela okoli tretje ure popoldne in je trajala do večera. Ker je bil ves teren obkoljen, se je bataljon prebijal po visokem snegu pod najtežjimi okoliščinami. Proboj se je posrečil na črti Sv. Lena—Babna gora, kjer so prečkali cesto, ki vodi proti Loki in Podčetrtku.

V borbi pri Sv. Leni so padli štirje partizani. Med padlimi je znan samo Peter Špajc, vodja tehnike Savinjske čete. Nemci so padle partizane pripeljali do posestnika Grzela, kjer so jih zmetali v hlev. Pokopani so v Slivnici.

V tej noči je bataljon zavil proti Volčjim jamam, kjer so zašli. Pot so nadaljevali proti Žusmu, Dobrini mimo Stare Glažute med Marofom in Gubnom. Naslednjega dne zjutraj so šli mimo Lisične in prišli na vrh Pašnice pri vasici Log. Zvečer 2. novembra je šel bataljon iz Pašnice v vas Log. Isto noč jih zasledimo v smeri Bohor—Stara Glažuta—Manga—Golobinjek. Tukaj so prenočili pri posestniku Gračnerju in Senici. Naslednji dan so okoli treh popoldne prečkali cesto Jurklošter—Planina, ki leži v ozki globeli. Tukaj so trčili na kolono avtomobilov nemških policistov, s katero so se spustili v borbo. Tukaj je padel mitraljezec Alfred Greif. Nato so se umaknili na Voluško goro in preko Globokega, kjer so se ustavili pri delavcu Ivanu Šmercu. Pri Brodnicah so v zasedi napadli avtomobil nemškega župana Hallerja iz Jurkloštra in ga poškodovali.

V noči od 4. na 5. november so prišli v vasico Lože pod Sv. Miklavžem. Po počitku pri Matiji Deželaku, Jerneju Laporniku in že umrli Frančiški Pavčnik so se odpočili. Nato so nadaljevali pot proti Rimskim Toplicam. Za vodiča je bil Matija Deželak. Pokazal jim je prehod na mostu pri sedanji okrajni ekonomiji. Pohod so nadaljevali preko Kojzice, mimo Goric, Sv. Jederte do vasice Prahe, kamor so prišli dne 5. novembra okoli sedme ure zjutraj. Tukaj so se na smrt utrujeni borci zadržali pri Ivanu Špendetu, Petru Žoharju, Robšetu in Diacciju. V noči od 6. na 7. november so nadaljevali pot preko prelaza Golce in Babe, Gornje Rečice, Zagrebena in Gozdnika nazaj v Griže.

(Se nadaljuje)

RUDNIK LIGNITA VELENJE

potrebuje 100 stalnih delavcev za rudarstvo

Plača po tarifnem pravilniku. Sprejemamo zdrave in mlade delavce. Na razpolago samska opremljena stanovanja. — Cena hrani mesečno 3500 dinarjev. —

Javiti se je osebno v personalnem oddelku rudnika Velenje.

Iz Celja...

Pomoč terena IV. četrti poplavljencem

Takoj po nenadni poplavi so množične organizacije terena IV. četrti pristopile k akciji za pomoč poplavljenim, tako da so že v soboto popoldne na območju svojega terena organizirale po hišah nekaj nad 70 postelj, ki so jih dali dobrosrčni prebivalci na razpolago tistim, ki jim je poplava uničila stanovanja. V nedeljo pa je 18 prostovoljcev pod vodstvom predsednika terenske organizacije ZB tov. Putnika pomagalo pri čiščenju stanovanj in odstranjevanju posledic poplave. V tej skupini so bili člani RK, ZK, ZB in SZDL, ki so z res požrtvovalnim udarniškim delom precej pripomogli, da so prizadeti čim manj občutili posledice te elementarne nesreče.

Na zboru volivcev, ki je bil v torek, dne 8. julija in je bil nenavadno dobro obiskan, so razpravljali o pomoči poplavljenim. Volivci so izvolili 5-člansko komisijo, ki je imela nalogo takoj drugi dan izvesti prostovoljno pomoč z nabiralno akcijo. Določili so dežurno službo v terenski pisarni SZDL in ZB, kamor so darovalci sami prinašali darovane predmete in denarno pomoč. Prebivalci terena IV. četrti kot najmanj prizadeti po poplavi so pravilno razumeli to človekoljubno akcijo, saj je v teku treh dni, t. j. od 9. do 11. VI., darovalo 236 darovalcev 52.880 din v denarju in nad 600.000 din v vrednosti v dobro ohranjenih in celo novih oblačilih in obutvi. Razen tega je organizacija ZB IV. četrti darovala 9 m blaga, ki je še ostalo od obdaritve partizanskih sirot dne 1. maja in od blaga, ki ga je dal na razpolago štab za poplavljence na LO MO. Od tega blaga je 15 zavednih članic množičnih organizacij v manj kot dveh dneh izdelalo 104 kosov raznih otroških oblačil in blazin.

Tako so darovalci terena IV. četrti pokazali res pravo tovarištvo in globoko sočustvovanje do sočloveka v nesreči, za kar jim ob tej priložnosti izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Za komisijo IV. terena Celje
M. Godler

POMOČ SLEPIM IN GLUHIM

Pred kratkim sta imeli organizaciji slepih in gluhih okraja Celje svoji redni letni skupščini, na katerih so izvolili nova upravna odbora, ki bosta vodila posle odborov v korist članstva. Na teh skupščinah so obravnavali vse probleme slepih in gluhih. V ospredju je bil problem poslovnega prostora, ki ga ti organizaciji nista imeli in ga nista mogli dobiti, čeprav je bil za pravilno delovanje potreben.

Ta želja je sedaj izpolnjena. Organizaciji slepih in gluhih sta dobili poslovni prostor v Kocenovi ulici 2. Upravni odbor slepih je že imel prvo sejo v novem uradu. Izrazil je svoje zadovoljstvo in se zanj zahvalil, posebno pa še Okrajnemu ljudskemu odboru Celje, ki je dal potrebno pohištvo.

Sedaj imajo slepi in gluhi svojo administracijo in jim ne bo potrebno iskati funkcionarjev po privatnih stanovanjih. Imeli bodo uradne ure vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 11. in vsak torek in petek od 16. do 18. ure.

Upravni odbor Okrajnega odbora združenja slepih je med drugim sklenil, da prispeva iz svojih finančnih sredstev za poplavljence 2000 din, kar je sicer malo, a za njegovo finančno zmogljivost precej.

Glavni odbor ZSS pa je s svoje strani prispeval za slepe poplavljence znesek 13.000 din in nekaj tekstila, kar je bilo slepim poplavljencem že razdeljeno za prvo pomoč.

Sklenili so tudi, da se za letošnjo novoletno jelko obrnejo na delovne kolektive tovarn in podjetij s prošnjo za prostovoljne prispevke, s katerimi bodo obdarili siromašne slepce.

Vse delovne kolektive vzpodbujamo, da akcijo podpro in naj ne bo nikogar, ki bi ostal ob strani ali pri obljubi in bi pozabil prispevati. Zavedati se moramo, da pomagamo socialno najšibkejšim, ki si sami ne morejo pomagati.

LEP PRIMER LAZNIKOVE

Kristina Laznikova, upokojena nameščenka iz Celja, Prešernova 3, je nekaj dni pred poplavo odpotovala na obisk k svoji sestri v Nemčijo. Ko je po radiu slišala o nesreči, je pisala Senič Rozi, naj od njene pokojnine daruje za poplavljence 2.000 din. Primer je lep vzgled starejše žene, ki je od svoje pokojnine darovala denarno pomoč ponesrečencem.

Gibanje prebivalcev v Celju

V času od 28. 6. do 5. 7. 1954 je bilo rojenih 23 deklic in 17 dečkov.

Poročili so se:

Faktor Peter, trgovski nameščenec iz Celja in Vovk Jožefa, šiviljska pomočnica iz Celja; Jurkošek Ivan, mizar in Dornik Rozalija, delavka, oba iz Celja; Šunko Florijan, knjigovez in Jezernik Irena, tkalka, oba iz Celja; Hohnjec Miloš, inž. arhitekt in Ožek Breda, gospodinja, oba iz Celja.

Umrli so:

Reberšak Viktor, otrok iz Celja; Albreht Branko, otrok iz Belih vod, Šoštanj; Popek Karel, otrok iz Pristave; Juhart Irena, otrok iz Polzele; Ritovšek Anton, poljedelec iz Osredka, star 55 let; Siter Nada, otrok iz Pernovega.

IZ ŠMARTNEGA OB PAKI

Koncert narodnih in umetnih pesmi

Preteklo soboto zvečer in v nedeljo popoldne je bil pevski koncert tukajšnjega pevskega zbora, ki je odsek našega KUD.

Nastopil je mešani zbor in prvič tudi ženski zbor pod spretnim vodstvom pevovodje tovariša Franca Klančnika.

Na sporedu sta bili v začetku spevoigri »Rožmarin« in »Snubači«. Reči moramo, da sta bili obe spevoigri prav občuteno podani. Posebno sta se tu izkazali tovarišici Zalika Klančnik in Jožica Kranjc s svojimi lepimi in čistimi glasovi. Tudi moški so pokazali, da zmorejo več, kakor je bilo pričakovati.

Tudi narodne in umetne pesmi — posebno zadnja — so bile deležne vsega priznanja.

Priznati moramo, da obvlada pevovodja svoj zbor v vsej potankosti. Po končanem koncertu so ljudje zapuščali dvorano dobre volje in hvaležni prirediteljem za ta lep večer. Pevovodji in pevcem naj bo to vsesplošno zadovoljstvo v spodbudo za nadaljnje delo in še večje uspehe na kulturnoprosvetnem polju. Le škoda, da ni bilo tistih, ki so mnenja, da je za Šmartčane vse dobro. Tokrat bi lahko videli, da temu ni tako.

Vsem čestitamo z željo, da bi jih kaj kmalu zopet videli na našem odru.

Taborit so šli

Taborniki »Kajuhovega rodu« so letos prvič razpeli svoje šotore ob Bohinjskem jezeru. Večina jih bo tokrat prvič prebila cele tri tedne v prosti naravi. Taborjenje jim je omogočil Svet za prosveto in kulturo pri OLO Šoštanj, Svet za ljudsko zdravstvo pa je poslal precej naših otrok v kolonijo ob morju. Isto je storila okrajna ZB, ki je poslala otroke padlih na tritedenski odmor v Gradac.

IZPOD BOHORJA

V načrtu okraja Celje je tudi gradnja nove šole v Lesičnem. Povsod je potreba, vendar vseh šol ne bo mogoče graditi hkrati. Na nižji gimnaziji na Pilštanju je letos vpisanih 170 dijakov, bilo bi jih še več, če bi imeli prostor. Potrebna bo vsaj ena nova učna soba. Na Pilštanju stoji že nekaj časa novo, sicer pokrito, toda nedozidano poslopje. Ker je malo upanja, da bi že letos pričeli graditi šolo in ker tudi ni videti, da bi bila šola zgrajena prihodnje leto, bi bilo prav, če bi nedovršeno stavbo dogradili in v njo vselili internat. V hiši bi bilo obenem tudi stanovanje za učitelja. Za šolo bi bila to velika pridobitev, ker bi lahko dosedanji internat uporabili za šolsko sobo. Takšne začasne rešitve so se poslužili v Kozjem, kjer so pogodbo tako sestavili, da ne more biti v škodo nikomur.

Pomemben desetletni jubilej

V vseh občinah se pripravljajo množične organizacije z Zvezo borcev na čelu na proslavo »Štajerska v borbi« na Ostrožnem. Po večini povezujejo te priprave z občinskimi prazniki ali s proslavami »Dneva vstaje«. Občina Lesično bo pričela s praznovanjem svojega praznika 15. julija zvečer, ko bo ponazorjen napad na nemško posadko v Pilštanju pred desetimi leti. Končala pa bo jubilejno prireditev v nedeljo, dne 18. julija popoldne z ljudskim slavjem pod trško lipo.

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

V času od 28. 6. do 5. 7. 1954 je bilo rojenih 13 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se:

Močnik Ivan, kmet iz Skofije in Bosner Amalija, dostavljalka pošte iz Zibike; Volovšek Stanislav, poljedelec iz Sv. Štefana in Esih Marija, poljedelka iz Lekmarja; Lesjak Janez, poljedelec iz Velike Rodne in Mikolič Marija, steklobrusilka iz Pristavce; Vrečko Ivan, šofer iz Zagaja in Rečnik Majda-Marija, trgovska pomočnica iz Sv. Ožbalta.

Umrli so:

Kolar Franc, prevžitkar iz Kozjega, star 85 let; Podlinšek Antonija, gospodinja iz Kozjega, stara 67 let; Centrih Ana, prevžitkarica iz Kozjega, stara 68 let; Cokan Barbara, oskrbovanka iz Pernovega, stara 75 let; Krajnc Anton, upokojenec iz Gotovelj, star 54 let; Polšak Uršula, upokojenka iz Pernovega, stara 88 let; Šeligo Cecilija, gospodinja iz Sp. Kostrivnice, stara 48 let.

UMRL JE VALO BRATINA

Iz Ljubljane smo prejeli nepričakovano vest, da je dne 6. julija t. l. na svojem domu umrl bivši upravnik, režiser in igralec celjskega gledališča Valo Bratina. Ob priliki letošnjega gledališkega jubileja, dne 24. aprila, je bil še čil in zdrav v naši družbi in nam je z mladeniškim navdušenjem pripovedoval o velikih načrtih, ki jih mora še izpolniti. Zdaj ga ni več med nami.

Z Valom Bratino je povezan lep kos celjske gledališke zgodovine. Za Milanom Skrbinškom je bil od 1. septembra 1920 do 1. aprila 1921 ravnatelj Mestnega gledališča ter režiser in igralec Dramatičnega društva, v istem svojstvu je bil drugič v Celju od 1. septembra 1927 do 1. maja 1928, tretjič pa kot prvi upravnik Ljudskega gledališča v novi Jugoslaviji od oktobra 1948 do 31. marca 1949.

Vsako kratko bivanje Vale Bratine v Celju pomeni nov umetniški vzpon celjskega gledališča. Bil je ne samo dober organizator, marveč obenem odličen gledališki pedagog in je iz njegove Dramatične šole izšlo lepo število odličnih igralcev celjskega gledališča. Njegove bogate izkušnje, ki si jih je pridobil na domačih in tujih odrih v Ljubljani, Trstu, Mariboru, Ptuju, Trieru, Essenu, Geri, Osnabrücku, Düsseldorfu in Detmoldu, so mu omogočale, da je ustvarjal kot režiser in inscenator za takratne dobe prav revolucionarne odrske stvaritve. Rojen dne 6. februarja 1887 v Idriji, je absolviral leta 1906 dramatično šolo v Ljubljani, v Detmoldu pa se je učil dramatske teorije pri slavnem dramaturgu dr. Hansenu.

Kot človek je bil pokojni Bratina srčno dober in iskren prijatelj, zaradi tega med njegovimi stanovskimi tovariši gotovo ni nikogar, ki se tega veselega, prisrčnega in odkritega človeka ne bi z ljubeznijo spomnil. Njegovo delo za slovensko odrsko umetnost, zlasti pa njegove zasluge za rast in razvoj celjskega gledališča ne bomo nikdar pozabili.

Slava njegovemu spominu!

Fedor Gradišnik

Delavski svet celjskih železničarjev je zasedal

Nedavno je zasedal 36-članski delavski svet železniške postaje Celje. Kot gostje so bili navzoči načelnik splošnega oddelka železniškega transportnega podjetja tovariš Karel Kajfež, šef prometno trgovske službe ŽTP tovariš Franc Marolt in predsednik RO sindikata železničarjev Slovenije tov. Avgust Batagelj. Do izvolitve predsednika delavskega sveta je vodil zasedanje tovariš Janez Repovž.

Za predsednika so člani delavskega sveta izbrali vlakovodjo tovariša Karla Bizjaka, za namestnika pa vlakovnega odpravnika tovariša Janeza Škerleca. Izvolili so 6-članski upravni odbor ter 7-člansko tarifno komisijo.

O dosedanjem delu na celjski postaji je poročal šef postaje tov. Leo Lešnik. Poročal je v glavnem o izpolnjevanju letnega načrta, o stanju kadra, o potrošnji materialnega sklada in o problemih dela na postaji.

Na podlagi poročila so pričeli živahno razpravo. Vlakospremniki in premikači so ugotavljali pomanjkanje strokovnega kadra, predvsem premikačev in zaviračev. Razpravljali so o povračilu škode, ki nastaja zaradi iztirjenj, prerezov kretnic, oplaženj, zlomov desk, vlečnih kablov in podobnega. Škoda nastane čestokrat zaradi premajhne pozornosti samih uslužbencev. Vlakovni odpravniki so prepričali delavski svet, da je potrebno preurediti uradne prostore na postaji, ker vodi pet vrat skozi prometni urad v ostale prostore. Tako je tu stalen prepih, zaradi katerega so že zboleli trije vlakovni odpravniki in so morali biti zato dlje časa v bolniškem stanju.

Med razpravo o ostalih problemih se je pokazalo, da je nujno potrebno preurediti tirne naprave, zgraditi tovorni ranžirni kolodvor z vsemi prostori, ki mu pripadajo. Zagotovljeno nam je, je dejal tovariš šef, da bomo z deli pričeli v tekočem letu.

Za tem so delavski svet pozdravili gostje, ki so poudarili pomen zasedanja in vzpodbudili člane, da se z vso resnostjo posvetijo gospodarstvu na postaji in izven nje, utrjujejo znanje in se posvetijo študiju, kajti le z odločnostjo in samozavestjo je lahko pomagati v razvoju našega družbenega življenja in dokazati, da so Titovi železničarji sposobni voditi železnice po kolektivih, čeprav gledajo v inozemstvu na to z negotovostjo.

F. K.

NA SVETOVNEM PRVENSTVU V JADRALNEM LETALSTVU BO SODELOVAL CELJAN MAKS ARBAJTER

Od 20. julija do 4. avgusta bo v Great Hucklowu in Derbyshireu svetovno prvenstvo v jadralnem letalstvu. Dvajset držav je priglasilo 37 enosedežnih in 10 dvosedežnih jadralnih letal. Angleži navdušeni pričakujejo doslej največji dogodek v zgodovini svojega jadralnega letalstva.

Jugoslavijo bosta zastopala Franc Mordej z jadralnim letalom »Orel«, ki je doseglo na svetovnem prvenstvu na Švedskem, leta 1950, tretje mesto in Celjan Maks Arbajter, ki je dosegel na svetovnem prvenstvu 1950 četrto mesto. Arbajter bo letel z jadralnim letalom, ki so ga šele pred kratkim zgradili. Ostala člana sta Božidar Komac in Zvonimir Rajn z dvosedom »Kosovo«, ki je lani dosegel prvenstvo Jugoslavije.

Nemčija bo tekmovala z novim dvosedom »H. K. S. 1«, s katerim bo letel eden izmed dveh konstruktorjev ter Hanna Reitsch in Erika Lentloff. August Wiethuchter bo letel z enosedom »Weihe-50«. Francija še ni prijavila tekmovalcev, vendar menijo, da bo vsekakor član francoske ekipe G. Pierre, francoski prvak in zmagovalec lanskoletnega prvenstva v Nemčiji. Tudi Belgija še ni prijavila tekmovalcev. V ekipi Holandije sta Otto Paul Koch z jedrilico »KNVvL-491« in Ilbert de Boer z angleškim enosedom »Sky«. Finec Antti V. J. Koshinen bo letel s poskusnim jadralnim letalom »PIK-13«, Seppe Relander pa z jedrilico tipa »Weihe«. Italijan Riccardo Brigliadori bo tekmoval z jedrilico »Spillo«, Massimo Guerrini bo letel z enosedom, ki še doslej ni znan. Neznan je tudi tip dvoseda, s katerim bosta letela Adriano Mantelli in Luciano Braghini. Vodja ekipe je Manillo Zerbinati, predsednik italijanskega aerokluba. Avstrija se bo to pot prvič po vojni udeležila svetovnega prvenstva. Poslednjič je sodelovala 1937. v Wasserkuppu. Njeni tekmovalci so Franz Linher z enosedom »Superspatz«, Waldemar Grafe z enosedom tipa »Weihe«, Walter Hesse in Alois Hasenkopf pa z dvosedom »Musger Mg 19«. Ostale države so Švedska, Argentina, ZDA, Kanada, Australija, Izrael, Danska, Švica, Južnoafriška Unija, Brazilija in Španija.

Tribuna

OLEPŠEVALNEGA IN TURISTIČNEGA DRUŠTVA V CELJU

Potniške blagajne na celjski železniški postaji morajo biti odprte pravočasno pred prihodom vlakov. Ne vemo, zakaj smo dobili tako razkošno opremljene potniške blagajne? Mar samo v okras postajnega poslopja? Morale bi tudi praktično služiti ljudstvu. Preteklo nedeljo, dne 4. julija, sta bili odprti samo dve blagajni in ko je vlak za smer Ljubljana že stal v postaji, je bilo pri obeh blagajnah še najmanj 80 potnikov brez voznega listka. Med potniki je bilo veliko udeležencev za partizansko srečanje v Rimskih Toplicah. Čemu povzročati nervoznost ljudi in jim dražiti živce ter razburjati duhove, ko pa se lahko to odpravi s tem, da se blagajne pravočasno odprejo in to zlasti ob nedeljah in v prvih dneh meseca, ko potniški promet narašča. Uslužbenci morajo pač prej vstati in priti v službo, pa bo vse v redu!

Vedno novi inkasanti za pobiranje najemnine, vodarine, pristojbine za plin in električni tok se pojavljajo, kar ni dobro. Najmanj, kar je potrebno, je to, da ima tak inkasant legitimacijo za inkaso, da se ne bodo pripetile kake zlorabe. Zakaj se na teh mestih ne pusti stalno iste uslužbence, ki jih ljudje že poznajo, ko pridejo v stanovanje, zlasti še, ker so vsa potrdila podpisana nečitljivo in niso žigosana s štampiljko podjetja.

Nered po ulicah v prometnem pogledu je velik. Kolesarji postavljajo kolesa kar na pločnike in se tam mirno razgovarjajo, nekateri se celo kar vozijo po pločniku, zlasti na Trgu V. kongresa. Morda mislijo kolesarji, da so ti pločniki zanje tako široki? Cela kolona koles sloni ob pločnikih po naših ulicah ali po vežah poslovnih in stanovanjskih hiš. Gospodinje stresajo z oken prah in mečejo odpadke na ulico. Neredne osebe se ne poslužujejo po ulicah nastavljenih posod za odpadke. Ponoči so še vedno na delu razgrajači, kolesarji pa se zlasti zvečer, ko je največ občinstva na ulici, spustijo v vsem diru med sprehajajoče in niti nimajo na kolesu zvonca. Skrajni čas je, da dobimo tistih 12 najavljenih mestnih stražarjev, da bo red v našem mestu, ki je dobilo v zadnjem času tako lep zunanji izgled.

...in zaledja

IZ LAŠKEGA

Dobre prosvetne delavce ljudstvo spoštuje in ljubi

Za zaključek šolskega leta v Laškem sta otroški vrtec in osnovna šola s svojimi učenci priredila staršem in gojencem proslavo, ki bo ostala vsem prisotnim v lepem spominu.

Obe prireditvi sta pokazali, kaj zmorejo mladi in najmlajši, če jim posvetijo vzgojitelji tedensko še nekaj ur izven predpisanega urnika. Res je, da terja tako delo mnogo truda, potrpljenja in znanja, preden je dosežen uspeh. Tudi to je res, da se tako delo večkrat le premalo upošteva, kajti ni malenkost uvežbati deklamacijo ali celo igro, še manj triglasno petje. Kako ves ta trud in prizadevanje cenijo starši, se je videlo na obeh prireditvah, ko so se mamice solznih oči zahvaljevale vzgojiteljem za prisrčne odnose do njihovih malčkov, za vestno delo in za uspeh, ki ga tako delo rodi. Šopki, ki sta jih prejeli obe učiteljici nastopajočih učencev, so le zunanji odraz tega, kar so starši občutili.

To je povedala na prireditvi otroškega vrtca v imenu vseh mamic tovarišica Bobnarjeva. Iz njenih prisrčnih besed se je čutilo še več: kako budno spremlja naša družba vzgojo svoje mladine.

Čestitkam k velikim učnim in vzgojnim uspehom na obeh zavodih se pridružujemo tudi ostali Laščani. Š.

O NABIRALNI AKCIJI ZA POPLAVLJENCE V BRASLOVČAH

V zadnjem poročilu našega lista je bilo izpuščeno, da je tudi prebivalstvo v Braslovčah veliko prispevalo za prizadete.

Člani tamkajšnje KZ so za poplavljence zbrali 3900 kg semenskega krompirja, pet zabojev zeljnih sadik, paradižnika in podobnih sadik. Zadruga pa je z oranjem poplavljenih površin prispevala okoli 26.000 din, brezplačno je izvršila prevoz semena, živil in ostalih predmetov.

IZ SODNE DVORANE

33-letni kmetovalec Ivan Lovrenčič iz Zgornjih Laž pri Ločah je v državnem gozdu »Petelinjek« pri Slov. Konjicah neupravičeno posekal raznega lesa v skupni vrednosti 22.875 dinarjev. Obsojen je bil na 6 mesecev zapora.

*

26-letni šofer Ivan Kvas je 23. februarja 1953 v bližini Šentilja, severno od Maribora, brez dovoljenja prestopil mejo in pobegnil v Avstrijo, od koder se je dne 14. aprila 1954 po približno isti poti vrnil v Jugoslavijo. Obsojen je bil na 1 leto zapora.

*

37-letni delavec Edvard Lorger iz Babne gore pri Slivnici je lani aprila na dvorišču gostilne »Pri levu« v Ljubljani vzel Vlastimiru Karadžiću kolo. Odposlal ga je po železnici v Šentjur pod imenom Jože Kačič. Zaradi tatvine je bil obsojen na 8 mesecev zapora.

*

Branko Vrhovski iz okraja Krapine je 10. marca letos izpred hiše na Mariborski cesti 8 v Celju ukradel 13.000 din vredno kolo, last Adolfa Vrečerja. Za nagrado 1500 din je kolo izročil Josipu Posleku. Josip Poslek iz Desiniča na Hrvatskem je 19. marca letos v Vrbnem pri Šentjurju vzel ob cesti spečemu Stanku Spolenaku 20.000 din vredno moško dvokolo. Avgust Kundih je na svojem domu v okraju Pregrada kupil od Posleka moško dvokolo, vredno 15.000 din, za 2000 din, čeprav je vedel, da je kolo ukradeno. Vsi trije so bili obsojeni, in sicer: Branko Vrhovski na 6 mesecev, Josip Poslek na 10 mesecev in Avgust Kundih na 1 mesec zapora.

*

Š. A. iz Laškega si je v tovarni Volna v Laškem od jeseni 1953 do januarja 1954 postopoma prilastil 6,70 kg volnene preje, vredne 6030 dinarjev. Kazen 14 dni zapora in povrnitev škode tovarni »Volna«.

*

Lesni manipulant Ivan Rečnik iz Ponikve je sestavil krivo listino in jo uporabil kot pravo s tem, da je na računu, glasečem se na Matijo Pepevnika kot prodajalca lesa, lažno navedel, da je bilo za nakup, tesanje, prevoz in nakladanje lesa, kupljenega od Matije Pepevnika, potrošeno 101.809 dinarjev, medtem ko je dejansko potrošil mnogo manj. Ta lažni račun je v namenu, da bi se okoristil, predložil podjetju »Les« v Celju, ki mu je račun izplačalo v celoti, čeprav so dejanski stroški znašali mnogo manj. Zaradi ponarejanja listin in z ozirom na še neko drugo kazen je bil Rečnik obsojen na skupno kazen 4 mesece zapora.

*

Brezposelni kovač L. J., stanujoč v Zalogu v Savinjski dolini, si je, ko je bil zaposlen v Cinkarni, prilastil dve ploščati železni palici, vredni 5520 din. Kazen 21 dni zapora pogojno.

*

Kmet Matija Marn iz Gotovelj se je namerno izmikal dajati preživnino za svojo nedoletno hčerko Emilijo Šmid, ki jo je izven zakona rodila Milka Majdenič. Na preživnini dolguje skupaj 6500 din. Kazen 14 dni zapora pogojno.

*

Hilda Peklar brez stalnega bivališča je z namenom, da bi se okoristila, dne 12. 5. 1954 na železniški postaji v Celju spravila železničarja O. J. z lažnim prikazovanjem v zmoto, trdeč, da mu bo zanesljivo že po nekaj urah vrnila dvokolo, ki da ga nujno potrebuje. O. je posodil 25.000 dinarjev vredno dvokolo. Peklarjeva je kolo prodala Antonu Božiču, upokojencu iz Gorice pri Dobrni, za 7000 dinarjev. Hilda Peklar je bila zaradi goljufije obsojena na 4 mesece zapora.

Tri dni potovanja in doživetij...

(Nadaljevanje)

KLJUB PRIRODNIM LEPOTAM IMAJO PLITVICE PREMALO GOSTOV

Pred vojno je bilo na Plitvicah več lepih hotelov, katere so pa Nemci med zadnjo vojno porušili do tal, da ni od njih ostalo prav nič več. Sedaj sta na Plitvicah dva lesena hotela, zgrajena v planinskem stilu, obdana z gozdovi ter z lepim pogledom na jezera. Stalnih gostov je prav malo, največkrat se tu zaustavljajo izletniške skupine ali posamezniki, ki se zaustavijo le za kratek čas, največ za en dan. Med gosti je nekaj inozemcev, ki tu prenoče, si ogledajo jezera, nakar nadaljujejo z avtomobili pot proti morju. Inozemci se prav radi zaustavljajo v tem lepem kraju. O tem smo se prepričali pri vratarju, ki je hranil pisma iz najrazličnejših krajev Evrope, iz Anglije, Belgije, Nizozemske in Nemčije, naslovljena na njihove svojce ali znance, ki bodo prišli tod mimo. V času našega kratkega bivanja so bili na Plitvicah samo štirje starejši inozemski gostje. Zvedeli smo, da sta dva med njimi novoporočenca, precej bogata, ženin Švicar, nevesta Američanka. Bila sta na poročnem potovanju. Čeprav v letih, sta se odločila prebiti medeno mesece v teh prelepih, prirodnih in skorajda še divjih krajih. Čez nekaj dni bosta nadaljevala pot proti Bihaču, Sarajevu in Mostarju. Zares, prav različni so okusi inozemcev. Medtem, ko jih največ sili k morju, se najdejo med njimi celo taki, ki jim ugaja tudi naš orientalski svet.

Že pred večerjo smo postajali dobre volje ob hrvaškem vinu, ki ima bolj mehak okus kot naše, vendar po pitnosti in moči ne zaostaja za našim vinom. Ves čas potovanja, pa tudi kjerkoli smo se zaustavljali, sta nas zabavala s petjem in igranjem godca, katera sta bila z nami. Zlasti je bil s svojimi burkami in šalami duhovit tisti, ki se ga je oprijelo ime Ču-En-Laj, po neki šali, katero je uprizoril pred leti ob neki sličnipriliki.

Ko so po večerji v hotelu opazili, da smo preveč dobre volje, morda so celo mislili, da ga imamo že preveč pod kapo, so nam servirali slabše vino, ki se je že na oko razlikovalo od tistega, katerega smo pili pred večerjo. Po okusu pa je bilo podobno vodi, s katero so bili izprani vinski sodi. Mislili so nas potegniti... Toda tokrat so imeli posla z gostinci, ki imajo za take stvari dober nos. Potegavščina se je končala tako, da je natakar odnesel vino ter se opravičeval, da ni on kriv, ker je dobil nalog za to od upravnika. Nič kaj lepa reklama za hotel, še prav posebno ne, ker so jo bili tokrat deležni ljudje iste stroke.

Presenečeni nad »solidno« postrežbo smo se preselili v sosednji hotel. V veselem razpoloženju, pri godbi in plesu, smo dočakali trenutek, ko nas je spanec prisilil da smo odšli na preprosta skupna ležišča.

V gozdu za hotelom smo videli tudi nekaj malih lesenih, toda luksuznih hišic, ki so spominjale na pravljični svet. Ko smo pa izvedeli, da v njih stane prenočišče za eno noč od 800 do 900 din, nas je pravljično razpoloženje kaj kmalu minilo. Naj omenim še to, da smo v hotelu srečali mladega fanta, gimnazijca, ki je doma iz Celja. Med počitnicami pomaga v upravi hotela in ker zna nekaj tujih jezikov, je hkrati za tolmača. Bil je zelo zadovoljen ter nam zaupal, da bo počitnice prav poceni, odnosno zastonj lepo preživel v tem lepem kotičku.

V CRIKVENICI JE NAJVEČ TUJCEV, DOMAČIH GOSTOV PA ŠE RAZMEROMA MALO

Ko smo drugo jutro zapustili Plitvice, nam je bilo kar žal. Morali smo dalje, če smo hoteli videti vse, kar je bilo v našem izletniškem programu.

Bujni gozdovi so ostali za nami, pred nami pa je vedno bolj rasel kraški svet. V daljavi so postajali obrisi mogočnega Velebita vedno bolj razločni. Pri Vrhovinah smo prečkali železniško progo za Split in čez nekaj časa smo se že ustavili v Otočcu. Otočac, v katerem sem bil zadnjič spomladi 1945 kot partizan, ni kazal več sledi vojne. Ko smo se dvigali proti Vratniku, najvišji točki, ki jo doseže cesta preko Velebita, ter na drugi strani spuščali po vijugasti in strmi cesti proti Senju in dalje proti Crikvenici, se mi je zdelo, da vožnje ne bo nikdar konec. Vendar ob spominu, kako sem po isti poti pred devetimi leti korakal kot partizan, sem se kmalu potolažil. Ko smo zagledali morje, se nam je zazdelo, da bomo v enem skoku že v Crikvenici. Vožnja po strmih serpentinah pa je bila počasna in tudi nevarna. Toda v modernem in brezhibnem avtobusu, ki ga je vodil preizkušeni šofer, smo se počutili varne.

V senjskem pristanišču so bile vsidrane tri manjše italijanske ladjice, na katere so nakladali les. S težavo se je avtobus prebijal nekaj časa do Novega, kjer gradijo asfaltno cesto, zato pa je nadoknadil zamujeno na asfaltni cesti, ko je kazalec kilometrov kazal tudi 110 km na uro.

Crikvenica je eno najlepših letovišč na severnem Jadranu. Zaradi večje prirodne lepote nam je bolj ugajala kot Opatija. V luksuznem hotelu Terapija, ki je največji v Crikvenici, nas je čakalo kosilo. Hotel, ki ima preko 300 sob in čez 600 postelj, svojo godbo, krasen vrt, veliko strežnega osebja, je bil skoraj prazen. Natakar mi je pripovedoval, da imajo komaj 18 inozemskih in približno toliko domačih gostov. Dnevna oskrba v hotelu stane od 700 do 900 din.

Pri kosilu so nam servirali toplo pivo, ker se jim je baje pokvaril hladilnik. Drugi dan smo imeli v neki restavraciji s pivom isto smolo. Natakar se je opravičeval, da ni ledu, ker je bil ponoči izredno dober lov na ribe in so ves led odstopili ribiški zadrugi za konzerviranje rib.

Po ulicah je videti dokaj inozemskih vozil, največ nemških in avstrijskih. Med gosti je tudi nekaj Angležev in Američanov. Plaža pa še ni oživela tako kot prejšnja leta v tem času. Poleg domačinov se je kopalo nekaj invalidov iz Vojnega odmarališta. Tudi nekaj inozemcev se je sončilo na razgretem pesku. Ker so hoteli letos predragi, si domači gostje pomagajo tako, da stanujejo pri zasebnikih, kjer plačajo sobo od 100 do 200 din, hranijo pa se tudi privatno ali pa v cenejših gostiščih.

Popoldan smo se odpeljali z motornim čolnom na izlet v prijazno vasico Šilo na otoku Krku, od koder smo se vrnili proti večeru polni razpoloženja in prijetnih vtisov. (Konec sledi)

OGLAS

Od ponedeljka, dne 12. t. m. dalje se bo vršila obnova kapucinskega mostu čez reko Savinjo pri Celju. Od tega dne dalje bo promet v smeri Celje—Laško—Zidani most preusmerjen po Cankarjevi cesti čez provizorični most na Voglajni po cesti Pod gradom proti Pečovniku in po lesenem mostu čez Savinjo na republiško cesto Celje—Laško—Zidani most. Za smer Zidani most—Laško—Celje bo promet preusmerjen v obratnem vrstnem redu, kakor je prej navedeno.

Ta preusmeritev bo trajala predvidoma do dne 15. avgusta. Istočasno opozarjamo koristnike te preusmeritve na dopustno obremenitev lesenega mostu preko Savinje pri Apneniku, katerega dopustna obremenitev znaša 3 tone. Vsa prevozna sredstva, ki so težja od 3 ton skupne obremenitve, naj izberejo smer vožnje proti Celju oziroma iz Celja po drugih cestah (ne po republiški cesti Zidani most—Celje).

Krašovec Jurček:

Ilustriral: Tonček Skok

ZVONOVI

Inženir za strojegradnjo je bil zadnja stranka na kliniki. Nalašč je spustil naprej vse ljudi pred seboj, da bi lahko nemoteno govoril z zdravnikom. Zdaj je v napetem pričakovanju motril njegov obraz, da bi na njem zasledil vsaj drobec tolažbe. Dr. Krišpin pa je obračal belo kartoteko, njegove oči so dolgo begale po papirju, kot da hočejo prebrati nekaj drugega, za potrtega Jereba razveseljivejšega, kot je bil izvid dopoldanske vizite. Jereb je skrušen še bolj upognil hrbet, kajti drobno, hipno upanje je ugasnilo.

•

Inženir Jereb je bil v zakonu nekaj let srečen. Poročil se je, ko je še študiral. Prva leta prakse je prebil v rodnem mestu, potem pa so ga prestavili na gradnjo velike elektrarne, ki je bila daleč proč in kjer je bil tako močno zaposlen, da je le redko prihajal domov. Takrat je hči Jasna začela obiskovati šolo, in ker je tudi žena bila navezana na mesto, ju ni silil, da bi se preselili k njemu na gradbišče.

Po tistem se je marsikaj zgodilo. Obiski doma so bili vedno manj topli in prijetni, zadnje leto pa so se skoraj vedno sprevrgli v prepir. Jerebov zakon je postal s časom le še formalnost. Med njim in ženo se je vedno bolj razplamteval boj za ljubezen otroka. Edino Jasna, njun svetlolasi otrok, ju je zadrževal, da nista razrahljano gnezdo popolnoma razdrla. Jerebu je bilo zelo težko, da se je Jasna tako navezala na mater. Njega se je bala. Včasih se mu je zdelo, da se v njenem otroškem srcu začenja vnemati iskra prezira. Otrok ni mogel razumeti, da ga dolžnost kliče daleč proč od nje, da je oče, ki mora zaslužiti kruh. Njena otroška duša je bila dojemljiva za neposredno toploto. Najbrž pa jo je mati namenoma odtujevala, da bi jo v zrelem trenutku mogla obdržati zase.

Jereb se je naposled le zavedel minljivosti časa in se na vsak način hotel rešiti vedno neznosnejšega življenja. Moral pa je imeti neizpodbiten vzrok. Dokler na ločitev ni resno pomislil, ni nikoli poskušal odkriti ozadja, ki je razjedalo njegovo zakonsko življenje. Ko je prvič zaslutil, da ga žena vara, je to močno želel, pa ni imel časa. Pozneje pa mu je bilo že vseeno in ko je sam začel hoditi po isti poti, je zastran tega otopel.

Zdaj pa je postalo to na mah zelo važno. Nihče ne prizna rad lastne krivde, če jo lahko obesi drugemu. Ljudje smo pač takšni, da začnemo iskati grehe soljudi takrat, kadar so nam napoti in se jih želimo iznebiti.

Kot nalašč so Jereba takrat poslali v mesto, kjer je v tovarni nadzoroval gradnjo turbin. Poskrbel je, da je mogel med časom, ko je žena bila prepričana, kako zelo zaposlen je, nemoteno opazovati njena pota. Sprva ni opazil nič posebnega. Hodila je v trgovino, na trg in še kam. V cerkev je že včasih rada zahajala, zato tudi sprva ni bil pozoren, če se je večkrat zatekla v katedralo. S časom pa je opazil, da je redno hodila le na trg, v cerkev pa je hodila po nekem čisto določenem zaporedju. Čudno se mu je zdelo tudi to, da ni nikoli šla k jutranjim opravilom, temveč šele v poznih popoldanskih urah, ko je bila katedrala vedno domala prazna.

Nekega dne ji je skrivaj sledil v katedralo. Stranska vrata so bila zaprta, zato ni mogla iz nje, pa jo je vendar zaman iskal med klopmi in za oltarji. Takrat je slučajno opazil, da so bila vrata v stolp rahlo priprta. To je večkrat ponovila, Jerebu pa je bilo vse bolj sumljivo, saj vendar ni hodila tako pogosto razgledovat mesto v vrtoglavo višino.

Nekaj dni za tem je Jereb ostal doma. To je storil namenoma prav na dan, ko bi moral slediti ženin skrivnostni odhod. Nalašč jo je zadrževal, kakor je vedel in znal. Toda ob običajni uri ni mogla več vzdržati. Našla je izgovor, da ji je zmanjkalo nekaterih stvari v shrambi, pustila Jasno njemu in odšla. Jereb je nemudoma predložil hčerki majhen sprehod pred kosilom. Deklica je kar poskakovala od veselja. Vzel je fotoaparat in odšla sta po najbližji poti v park nasproti katedrale. Sprehod ravno ni bil, toliko da nista tekla. Jereb je računal, da bo žena morala prej v trgovino, ker bi bile pozneje trgovine zaprte in praznih rok se gotovo ne bi hotela vrniti domov. V parku sta oče in hči obstala pri klopi, ki je bila skrita med cvetočimi oleandri. Jereb je za trenutek omahoval, da ni prav ravnal, ko je vzel hčerko s seboj. Že jo je hotel pustiti na klopi, pa mu je prišlo na misel veliko vabljivejše opravičilo.

— Dovolj je že stara. Deset let ima. Pravzaprav je to kot nalašč. Če je res, kar sumim, potem je prav, da otrok spozna svojo mater. Gotovo se bo odločila za mene... — Tako je z bliskovito naglico pretehtal Jereb vse okoliščine.

Potegnil je Jasno za seboj in zamomljal, da bi rad slikal mesto s katedralskega zvonika. Jasna je bila navdušena, saj še nikoli ni bila zgoraj.

Cerkev je bila popolnoma prazna. Jerebovi trdi koraki so nespoštljivo odmevali pod gotskimi oboki glavne ladje. Pri vratih v zvonik je Jereb previdno oprezal, če ga kdo ne vidi, potem pa z žepnim nožem odprl zapah zastarele ključavnice. Vrata so zaječala v tečajih in znašla sta se v ozkem stopnišču. Jereb je vrata spet zapahnil. Nihče, tudi ključar bi pozneje ne zaslutil, da je nekdo že v zvoniku.

Zasopla sta obstala pri vrhu na razgledni ploščadi. Skozi kamnite gotske okenske okvirje je vdiralo sonce, globoko doli pa so se stiskale mestne hiše in ljudje so kot pritlikavci begali med njimi. Jasna se je plašljivo odmikala od lin in grozeče globine, toda Jereb v svoji gorečnosti tega ni opazil. Preizkušal je dolgo lestev, prislonjeno visoko gori na tramovje, ki je nosilo težke zvonove. Mudilo se mu je. Vsak čas bi lahko kdo prišel in vse bi bilo zaman.

Jasna se je tresla po vsem životu, toda vabljive besede, da bosta zgoraj videla v gnezdih mlade golobe, so jo zvabile. Deklica je ubogala tudi zato, ker ni hotela pokazati pred očetom, da jo je strah. Železna lestev se je rahlo upognila, ko sta plezala navzgor. Pogled na ogromne bronaste orjake je deklico prevzel. Bili so veliki, veliko večji kot oče. Hotela je s prstom potrkati na največjega, pa je oče zadržal njeno roko, rekoč, da bo splašila golobe. Tiho sta šla po deskah v skrajni kot in sedla na kamnito polico. Od zgoraj je skozi linice v pločevinasti strehi vdirala jedka sončna svetloba na zvonove in risala srebrno sive lise po mračnih stenah. Jasni je strah polagoma splahnel z ličk, saj ploščad pod njima ni bila tako globoka in oče jo je toplo objemal čez hrbet. Prisluškovala je, da bi slišala gruljenje mladih golobov. Tudi Jereb je poslušal. Toda njegov posluh je bil uravnan navzdol na stopnice, od koder se je pravkar zaslišal jek železnih vrat. Tudi Jasna je postala pozorna in ker je šepetal oče, je šepetala tudi ona. Začudeno ga je gledala, ko ji je vneto obljubljal najlepše reči, če bo lepo molčala. Toda kljub temu bi bila glasno zaklicala, da ji ni položil dlan na usta. Spodaj na stopnišču je zagledala — mater. Čvrsto je stiskala očetova roka Jasnino glavo, da ji je pohajal zrak. Proseče je zavila oči k očetu, ta pa je položil kazalec proste roke na ustnice in jo spustil. Jasna je v svoji otroški naivnosti mislila, da se bosta šla skrivalnico in bosta mamico malo postrašila. Nagajivo se je smehljala in oči so ji veselo mežikale. Toda njeno veselje se je hitro spremenilo v še večje začudenje, ko je videla, da je po stopnicah prišel tudi moški. Presenečena je zrla v globino pod seboj in ko je videla mater, ki se je vrgla v objem neznancu, je vgriznila v lastno roko in s strahom gledala očeta. Videla je, kako mu drgetajo mišice v obrazu. Gledala je, kako s tresočimi rokami pripravlja aparat in strmi na par ob linah. V njeni mladi duši se je v tem hipu dogajala strahovita bitka med ljubeznijo in razočaranjem, gnusom in strahom. Ko sta spodaj mati in neznanec razgrnila po tlaku odejo, se je obrnila k zidu in pritajeno ihtela.

Jereb ni videl nesrečne hčeri. Jezno je grizel v ustnice. Jezilo ga je le to, da mu je sonce sijalo v aparat. Toda moral je imeti dokaz nezvestobe, za drugo mu ni bilo mar. Kot nalašč je spodaj v mestu zatulila sirena, potem druga, tretja in v hipu je rezko odmevalo v ozračju. Sezul je čevlje in po prstih splezal med tramovjem v nasprotno stran stolpa, da bi laže ujel na film dokaz ženine nezvestobe. Toda v trenutku, ko je spet dvignil aparat k očem in določeval razdaljo, se je stolp nekam čudno stresel. Pogledal je in videl, da se je najtežji zvon počasi nagibal.

— Plat zvona..., se je zgrozil. Vedel je, da v velikih mestih cerkve drugače ne smejo uporabljati zvonov. Jereb je s strahom gledal Jasno, ki je tudi že opazila, da se nekaj godi in vstala. V tem je tudi prvič zabobnelo. Zvočni udarec ga je kar potisnil nazaj ob zid. Stolp se je stresal in v donenje se je mešalo kričanje prestrašene hčerke. Skočil je, da bi ji pomagal in jo pomiril, toda zvon mu je v nihanju zastavljal pot. Jereb je kričal Jasni, naj si zamaši ušesa, toda zvonjenje večtonskega zvona ga je preglušilo, da ni slišal niti samega sebe. V bobničih mu je šumelo in nemočno je tekal po ozki pregradi, medtem pa je hči v strahu čepela onkraj zevajoče odprtine in se stiskala k zidu, da je zvon ne bi dosegel. Zakrivala si je ušesa, vpila in sem ter tja nebogljeno stezala roke k očetu, kot bi iskala njegov objem.

Neskončno dolgo je trajalo tisto zvonjenje in ko je zadnjikrat udarilo ob bron, je kot ris planil tja čez. Za par pod seboj se ni več zmenil. Pobral je Jasno v naročje. Na ves glas je jokala. S težko muko je splezal po lestvi navzdol...

Spodaj je stala ona. Moškega ni bilo nikjer več. Jokala je in stezala roke. Dekle pa se je krčevito oklepalo očeta in se obrnilo proč. Mirno je Jereb šel mimo žene po stopnicah navzdol.

Jasna se je doma komaj pomirila. Bolela jo je glava. Toda od utrujenosti po prestanem strahu je kmalu zaspala.

Pod mrak je Jereb prišel k njej. V rokah je imel zavoje s stvarmi, ki jih je hčeri obljubil v stolpu. Jasna je bila že prebujena in je jokala. Ko ga je zagledala, mu je skočila v objem in presunljivo ihtela. Jereb je bil v skrbeh in jo je tolažil. Mislil je, da ji je hudo za mater.

Jasna mu je ves čas gledala na ustnice, potem pa presunljivo zavpila:

— Oče, jaz te ne slišim! —

CELJSKE BODICE

NOV VAL

Po vseh poplavah,
po vseh težavah
nov val bodic
naj z naših lic
resnobe sname
in naj razvname
na njih nasmeh
po bridkih dneh.
Če pa bodica
ti skoči v lica,
ne imej skrbi —
v njej strupa ni!

CELJSKI OBRAZI

89.

Kot carju srbskemu mu je ime,
čeprav je sin tržaškega svetá
in Cankarjeve note zazvene,
kadar s taktirko nanje zaigra.

90.

V poklicu zakone varuje
mladenič — Abrahamu znan,
tenor — komorcem predseduje
in z glorijo je rad obdan.

91.

Je vodni ptič z ribiškim vratom,
za lepo Celje vedno vnet,
povsod je s svojim aparatom
in poči te od zad in spred.

Ali veste . . .

1. Za razliko med dražbo (avkcijo) in licitacijo?

2. Na koliko prebivalcev naše države odpade 1 osebni avtomobil?

3. Kaj pomeni dialektični materializem?

1. Dražba ali avkcija je javna razprodaja *blaga v določenem času in kraju na podlagi dražbe; javna licitacija pa je* nakup *v pismenem razglasu določenega blaga. Namen avkcije je torej zagotoviti prodajalcu* najugodnejšo prodajo, *namen licitacije pa, da doseže kupec* najpovoljnejši *nakup.*

2. Po statistiki iz leta 1950 je odpadel pri nas 1 osebni avtomobil na 1958 prebivalcev.

3. Za razumevanje tega filozofskega pojma moramo vedeti kaj je materializem *(iz lat. besede materia = snov, tvarina) in kaj* dialektika *(= beseda grškega izvora).*

Friedrich Engels pravi: »Tisti, ki so trdili, da je duh obstojal pred naravo, in so priznavali konec koncev katerokoli vrsto stvarjenja sveta..., so sestavljali tabor idealizma. Drugi pa, ki so imeli naravo za prvotno, pripadajo raznim šolam materializma.« Materialist je torej tisti, komur je prvotni element narava, ali drugače povedano, da je materializem nauk oz. priznavanje, da je prvotna materija, snov tvarina, stvar, telesnost in da so misli in ideje le pojavi in učinki materije. Dialektika pa je umevanje razvoja in stanja po nastajanju iz nasprotij, da iz borb in protislovij izhajajo višje oblike, n. pr. socializem. Glavna predstavnika moderne dialektične filozofije sta Hegel (1770-1831) in Marx (1818-1883).

Telesna vzgoja

Preko 6000 Celjanov v telesnovzgojnih društvih

Nedavno je bila v Celju konferenca zastopnikov vseh celjskih društev, ki se ukvarjajo s telovadbo, športom, strelstvom in planinstvom. Konference so se udeležili tudi predstavniki množičnih organizacij in oblasti, med njimi oba predsednika OLO in LO MO tov. Riko Jerman in Fedor Gradišnik, dr. Svetozar Polič, zastopnik Partizana, zveze za telesno vzgojo Slovenije, in dr. Alojzij Šef, zastopnik Zveze športov Slovenije.

Iz izčrpnega poročila tov. Juga je bilo razvidno, da vse omenjene organizacije v Celju združujejo 6089 prebivalcev, kar pomeni, da je skoraj vsak četrti Celjan organiziran telovadec, športnik, strelec ali planinec. To število je vsekakor razveseljivo za mesto Celje. Pri delu vseh teh organizacij pa je čutiti vrsto slabosti in težav, ki zavirajo uspešnejše delo v društvih in sveljavljanje na raznih prireditvah in tekmovanjih.

Partizanska organizacija, ki bi morala imeti vodilno vlogo med vsemi organizacijami v Celju, še vedno ni številčno v ospredju pred ostalimi. Obe celjski društvi Partizan imata le okrog 800 pripadnikov od tega preko 300 pionirjev. Če pomislimo, da je v Celju okrog 3000 pionirjev in pionirk, nas le desetina teh vključenih v partizansko organizacijo, kjer je prvenstveno njihovo mesto, ne more zadovoljiti. Vzroke temu je iskati v nepravilnem vrednotenju telesne vzgoje, v popoldanskem pouku, ki zajema izključno celjsko mladino, v pomanjkanju vaditeljskega kadra, prostorov in telovadišč, ki bi lahko sprejela nove stotine članstva.

Športne organizacije so z 2546 člani najmočnejše po številu, po vsebini dela in uspehih na tekmovanjih pa ne moremo biti z vsem zadovoljni. Kvaliteta celjskega športa je v zadnjem letu razen atletike močno padla. Atletski kolektiv Kladivarja se je obdržal v družbi najboljših v naši državi le zaradi sistematičnega in neprekinjenega celoletnega dela, ki se odraža v čvrstem organizacijskem delu in smotrni načrtni vadbi članstva, ki se je udeležuje od 3 do 5-krat tedensko skozi vse leto. V nogometu smo v kvalitetnem pogledu napravili korak nazaj, številčno pa so se vrste nogometašev močno okrepile z mladimi močmi. Upajmo, da bo iz te množičnosti v bližnji bodočnosti zaznamovati v nogometu ponovni napredek. Od vseh športnih iger smo v rokometu najbolj nazadovali. Vsa leta po osvoboditvi so Celjani osvojili naslov republiškega prvaka v tej igri, krepko so se uveljavljali na državnih prvenstvih in na mednarodnih tekmah, letos pa že počivajo na repu slovenske lige. Tudi v košarki ni bilo opaziti napredka. Članice so na zadnjem mestu v slovenski ligi, člani pa so kar enostavno zapustili to ligo. Ostaja še edino mladina, ki se bo verjetno lepše uveljavljala na košarkarskih tekmovanjih. Smučarji so se v pretekli sezoni dobro uveljavili na raznih tekmovanjih, zlasti alpski smučarji in tekači, medtem ko v Celju še ni skakačev, čeprav imamo sredi mesta smučarsko skakalnico. V umetnem drsanju ni bilo napredka kljub letošnji ugodni drsalni sezoni in velikem obisku na drsališču; za hokej na ledu pa je vedno več zanimanja in bo ob solidnem vodstvu v tej igri še precej napredka. Plavalci so v preteklem letu na raznih nastopih dokazali upravičenost svojega obstoja, žalostno za športno Celje pa je, da morajo vaditi športno plavanje v plavalnih bazenih izven Celja na podeželju, ker doma pač še nimamo tega športnega objekta. Kegljači številčno krepijo svoje vrste, vendar je pri moških pokazal »Beton« več napredka kot Kladivar, ženske Kladivarja pa so postale prvakinje Slovenije in se uvrstile na 5. mesto v državi, Gradišarjeva pa celo v državno reprezentanco. Sabljaški šport se zaradi pomanjkanja rekvizitov ne more razmahniti v širino in se omejuje trenutno le na moški kader, v kvaliteti pa se močno približuje severnemu sosedu — Mariboru. Hokejisti na travi, kjer prevladujejo le mladi igralci, so pokazali vsaj za slovenske razmere lep napredek, izgleda pa, da ta igra v naši republiki ne bo imela tistega razmaha kot v sosednji Hrvatski. — To je vse, kar lahko naštejemo o celjskem športu. Preko 100 namiznoteniških igralcev, od katerih lepo število predstavlja solidno kvaliteto, se izživlja le z internimi sindikalnimi tekmovanji v samem Celju, medtem ko športnega udejstvovanja ni, ker ti igralci ne najdejo pokroviteljstva v kateri od športnih organizacij. Odbojka je v Celju povsem izumrla, saj sodelovanje SD Beton v mariborski skupini slovenske lige, kjer počivajo krepko na zadnjem mestu, ne moremo šteti za udejstvovanje Celja v tej športni igri. Tudi o težki atletiki — rokoborbi, dviganju uteži in boksu — ni v Celju ne duha ne sluha. S tenisom se ukvarjajo le redki posamezniki, teniška igrišča pa vztrajno propadajo. Povsem je izumrlo tudi kolesarstvo, ki je pred leti v Kladivarju imelo vrsto kvalitetnih mladih tekmovalcev.

Strelci v 8 družinah združujejo 798 članov in so na raznih tekmovanjih dosegli v preteklem letu zadovoljive uspehe, manjka jim pa urejeno moderno strelišče in materialna sredstva za boljši razvoj.

Planinsko društvo Celje šteje še 1800 članov (od preko 4000 v letu 1952!) in je močan turistični činitelj v Zgornji Savinjski dolini. Zadnja leta pa je zaradi nujnosti gospodarskega dela vse preveč zanemarjalo druge naloge za utrditev društva. V preteklem letu je postojanke Planinskega društva Celje obiskalo okrog 18.000 mladine in delovnih ljudi.

Zaživela je tudi taborniška organizacija, ki je v našem mestu šele v razvoju, vse pa kaže, da bo s solidnim delom kmalu razširila svoj delokrog na večje število mladine.

Vzroke nazadovanja v kvalitetnih storitvah v celjskem športu je brez dvoma iskati v ozkosti dela, v ukvarjanju le z nekaterimi športniki, v pomanjkanju strokovnega kadra vaditeljev, instruktorjev in trenerjev, v slabi materialni bazi in tu in tam še v slabem organizacijskem delu v posameznih društvih in klubih. Na račun športnih storitev se v društvih vse preveč pozablja tudi na vzgojno plat dela. Profesionalizem, ki se je močno razrasel po vsej Jugoslaviji, v Celju sicer nima plodnih tal, močno pa škoduje ta pojav vzgojnemu prizadevanju društvenih delavcev s članstvom, ki prihaja v stik s športniki-plačanci na raznih tekmovanjih. Vsi društveni delavci se močno trudijo, da bi s skupnimi močmi ostalih društev in klubov v Sloveniji ter merodajnimi činitelji ohranili šport na amaterski osnovi, ker je le takšno pojmovanje športa v skladu z našo socialistično miselnostjo. Stalno izjavljamo tudi, da moramo telesno vzgojo in šport približati našim delovnim ljudem. Industrijskemu Celju vsekakor ne more biti v ponos, da je od preko 26.000 prebivalcev le 1529 delavcev vključenih v telesnovzgojnih društvih.

Večkrat smo že ugotavljali, da v Celju primanjkuje športnih prostorov. Številčna krepitev v telesnovzgojnih društvih nujno terja gradnjo novih objektov, na katerih bodo lahko naša mladina in delovni ljudje preživeli prosti čas v zdravem in koristnem razvedrilu. Tudi športni dnevi na naših šolah zahtevajo, da se v našem mestu v najkrajšem času poveča zelena površina prostorov za telesno vzgojo. Pristopiti bo treba k izgradnji športnega parka in plavalnega bazena. To so problemi, ki jih ni mogoče odlagati iz leta v leto. Družba je dolžna, da poleg ostale komunalne dejavnosti skrbi tudi za gradnjo potrebnih športnih objektov za svoje prebivalstvo, ker je danes telesna vzgoja in šport stvar družbe in služi potrebam časa.

Celjski telovadci, športniki, planinci in strelci bodo tudi letos na večer pred Dnevom vstaje v pohodu po celjskih ulicah pokazali svojo moč in pripravljenost, v slavnostnih dneh zbora štajerskih partizanov v septembru pa bodo izvedli vrsto kvalitetnih prireditev ter štafete iz vseh zgodovinskih krajev in mest iz NOV.

Potreba po koordinaciji dela, idejnem usmerjanju telesne vzgoje in športa, ustvarjanju boljše materialne baze in poravnavanju raznih sporov med društvi je pokazala, da je treba formirati koordinacijski odbor iz zastopnikov celjskih društev, v sekretariat tega odbora pa so bili izvoljeni tov. Jug, Pirš, Požun, Mlinar in Lužnik.

„Partizan“ poroča

TD »Partizan« Celje-mesto obvešča svoje telovadce in telovadke, da je telovadnica za telovadbo zaradi poplave za daljši čas sicer neuporabna, vendar se vrši telovadba na dvorišču, kjer sta na razpolago drog in bradlja. Za ostale telovadce bomo v kratkem postavili mreže za odbojko, da se bodo ljubitelji te zdrave panoge lahko urili in pripravljali za okrajno prvenstvo, ki bo v Celju meseca septembra. Istega meseca bodo tudi tekme v atletiki za prvenstvo okraja, na kar naj se za to sposobni telovadci in telovadke že sedaj pripravljajo, da bo udeležba iz našega društva zadovoljiva.

*

Zbor vseh telovadcev in telovadk, pionirjev in pionirk TD »Partizan« Celje-mesto bo v torek, 13. julija pred mestno telovadnico II. osnovne šole ob 18. uri. Roditelje prosimo, da svoje otroke, ki obiskujejo telovadbo, na to opozorijo in jih napotijo na zborno mesto.

*

Okrajni program do zimske dobe je naslednji.

21. julija, na večer pred Dnevom vstaje, proslava v Celju za ves okraj.

15. avgusta bodo v Rogaški Slatini plavalne tekme za prvenstvo okraja. Tekmovanje bo v hrbtnem, prsnem in poljubnem slogu, v skokih v vodo ter izmensko v plavanju moških in ženskih ekip. K tekmam bodo letos pripuščeni tudi pionirji in pionirke od 12. leta dalje, in sicer bodo tekmovali na krajši progi v poljubnem slogu in v poljubnih skokih.

Vsak tekmovalec se bo moral pri komisiji izkazati s člansko legitimacijo s potrdilom o plačani članarini za leto 1954 ter zdravniškim potrdilom, da je zdrav.

Že danes opozarjamo ljubitelje plavalnega športa, da se za te tekme pripravijo.

Podroben razpis pošljemo društvom naknadno.

Septembra bodo v Celju tekme v atletiki za prvenstvo celjskga okraja. Isti mesec bodo tudi okrajne tekme v odbojki, in sicer za moške in ženske oddelke. Pogoji za tekme v atletiki so isti kot za plavanje.

*

Že s pripravami pokažimo, da poleg redne telovadbe gojimo tudi ostale športne panoge.

Poplavljenci iz Vojnika se zahvaljujejo

Poplava, ki je v noči od 4. na 5. junij prizadela prebivalstvo občine Vojnik, je povzročila veliko gmotno škodo in spravila v življenjsko nevarnost ljudi v naseljih Vojnik-trg, Vojnik-okolica, Višnja vas, Ivenca in Globoče. Številni plazovi pa so ogrožali vsa ostala naselja v strmih predelih občine.

Razdejanje pobesnele vode, plazov in strah, ki ga je vzbudila nesreča, ni prizadel samo Vojničane, ampak vse množične organizacije, delovne kolektive, sindikate, organizacije RK, občinske, okrajne in mestne ljudske odbore po vsej Jugoslaviji. Že naslednji dan so prišli na pomoč delovni kolektivi s sindikati na čelu. Posebno so se izkazali kolektivi Železarne Štore, Kmetijskega posestva Žovnek in drugi. Prihajale so brigade. Prva je prispela iz Slovenskih Konjic, nato iz Ponikve, Vranskega in mladinska brigada prvega, drugega in tretjega razreda učiteljišča iz Celja.

Vsi posamezni brigadirji so pokazali zavest, kako je potrebno pri nas pomagati ponesrečencem v nesreči. V brigadah so bili delavci, kmetje in nameščenci, ki so se tako zavzeli za prvo pomoč poplavljencem, da so skoraj pozabili na lastne opravke. V dolžnost si štejemo, da pohvalimo vse, ki so kakorkoli pomagali poplavljencem in se jim v imenu prizadetih Vojničanov iskreno zahvalimo.

Iskreno se zahvaljujemo tudi Štabu za pomoč poplavljencem pri OLO Celje, ki nam je vsestransko pomagal z gmotnimi sredstvi in nasveti, OZZ Celje-okolica, ki nam je pomagala s strojnim parkom, podarila semena in pomagala pri ponovni setvi uničenih njiv, RK v Celju, tovarnama »Volna« in Prebold ter vsem drugim, ki so oskrbeli poplavljence s tekstilnim blagom in jim v veliki meri prihranili izdatke.

Ko se v imenu prizadetih Vojničanov zahvaljujemo brigadam, podjetjem in ljudskim odborom, se zahvaljujemo tudi vsem množičnim organizacijam in delovnim kolektivom v vsej domovini, ki so takoj po nesreči pričeli zbirati denarno in materialno pomoč. Predvsem se zahvaljujemo še predstavnikom ljudske oblasti, ki so storili in še delajo vse, da bi posledice nesreče čim prej odpravili.

Občinski ljudski odbor Vojnik.

Novice iz Slov. Konjic

Iz tovarne usnja KONUS Slov. Konjice so v preteklih letih že večkrat obiskali bolne tovariše v raznih bolnicah, ki so se pri delu ponesrečili ali pa dobili kakšno drugo bolezen. Na pobudo sindikalnega odbora so tudi v preteklem mesecu obiskali nekatere delavce, ki si iščejo zdravja v bolnici v Celju in v Mariboru. Sindikalni odbor pa jim je dal majhna darila. Iz pogovora med njimi in iz osebnih zahval je bilo videti, da so jim taki obiski bolj dragoceni kot zdravila.

*

V vaseh ob Dravinji, v glavnem od Loč do Zreč, posebno pa še v okolici Slov. Konjic je v zadnjih letih bilo zgrajenih nad 30 stanovanjskih hiš, ki so jih v glavnem gradili delavci in uslužbenci, v Zrečah in Konjicah pa sta več blokov postavili tudi kamkajšnji tovarni. Gradnja novih hiš pa je deloma že lansko leto popustila, pa tudi letos ni bilo načetih nobenih novih in večji del dokončujejo tisto, kar je bilo pretekla leta začeto. Kljub vsemu temu pa je stanovanjska kriza še vedno eden največjih problemov te celotne okolice.

*

Po precej dolgem presledku je konjiška godba pretekli teden zopet nastopila s samostojnim koncertom. Žal Konjičani niso v dovoljni meri napolnili velike dvorane v kulturnem domu. Že tekom leta smo jih imeli priliko slišati na raznih kulturnih in drugih prireditvah, koncert sam pa je pokazal, da je konjiška godba močno napredovala tako v pogledu kadra, pa tudi v kvaliteti izvedbe posameznih komadov. Godbo že dobro leto dni vodi kapelnik tov. Karat Ivan, ki je zanjo sam zložil nekatere napeve. Materialno godbo najbolj podpira tovarna usnja, ki je lani nabavila vsem članom nove uniforme, vendar pa bi bilo želeti, da bi jo pri njenem delu podprli tudi ostali delovni kolektivi.

*

S finančno pomočjo konjiških podjetij je že pred dvema mesecema MLO Slov. Konjice nabavil več neonskih luči za razsvetljavo mesta. V zadnjem času pa so pričeli tudi z notranjo ureditvijo mesta, ki naj bi pripomogla k čim lepšemu izgledu mesta. Tako bo v okolici novega kulturnega doma, ki je nekako središče kulture za vso bližnjo okolico, v kratkem lep park, posejan s posebno vrsto trave, vmes pa bodo s peskom posute stezice. Predvideno je, da bodo zgradili tu še vodomet, dočim pa je postavljenih že več novih klopi. S tem bo ta del mesta, ki je ravno ob vhodu iz mariborske strani, dobil čisto drugačno zunanje lice. V mestu samem pa je že za občinski praznik bilo nekdanje pogorišče Ropinove preurejeno za strelišče z zračno puško, v bližnji bodočnosti pa se predvideva, da bo ta prostor v celoti zazidan. K temu je treba dodati še ureditev nekaterih javnih lokalov, kar vse kaže, da so v Konjicah tudi začeli misliti na to, da bi ta kraj sčasoma postal turistična točka, za kar ima vse pogoje. Za enkrat je sicer še največja ovira pomanjkanje finančnih sredstev, kar pa bo prej ali slej tudi moralo biti urejeno.

ZADAR ni več porušeno mesto

VZPOREDNI DVIG TURIZMA IN INDUSTRIJE — NOVE TOVARNE - NOVI HOTELI - NOVA STANOVANJA

(Turistični in gospodarski zapiski)

Devet ur se peljete z ladjo od Reke do Zadra. Na »Partizanki«, naši največji potniški ladji, teh devet ur hitro mine, čeprav so nas Senjska vrata pondravila s svojo tradicionalno burjico, da se je tudi »Partizanka« prijetno zagugala ter je suha in elegantna Francoznja četrt ure brez prestanka prepevala »mon Dieu«. Namesto odmeva je odgovarjala debelušna Dunajčanka »mein Gott«, Slovenci pa so mirno sedeli za mizo in žulili vsak svojo tri deci stekleničko črnega vina, ki ga prodaja Jadranska linijska plovidba na svojih ladjah s 70% gostilniškim pribitkom, kar mi je »strogo zaupno« povedal »konobar«.

Ta veseli uvod naj nas popelje v resne turistično-gospodarske zapiske.

O letošnji sezoni na Jadranu mnogo razpravljajo. Govorijo o cenah, govorijo o tujcih, o kulturni postrežbi in še in še. Ukinitev regresov je povzročila precejšnjo preorientacijo. Letos bo prvič po vojni zavzel vidno mesta tako imenovani izletniški turizem. Tudi tujci se poslužujejo več izletniškega turizma, kakor »letovanja« ali daljšega bivanja v enem kraju. Trajanje takih izletov je zelo različno — v glavnem je odvisno od denarnice. Pravijo, da se je v prejšnjih letih poslužilo pravice do letovanja s popustom samo 7% upravičencev.

Kako izgleda letos na Jadranu? Vreme je lepo, zveze z ladjami so mnogo boljše, ladje vozijo podnevi in ponoči, v hotelih in gostiščih so uslužnejši, vendar so hoteli povprečno zasedeni samo do polovice. Inozemcev je precej, najbolj obiskan je Dubrovnik, kjer so v glavnem vsi hoteli razprodani za vso sezono. Dubrovčani so znali svojim naravnim lepotam dodati še razne atrakcije, kakor »letnje igre« in razne festivale, ki so postali že pojem v tujini. Razvajenemu tujcu ni dovolj samo naravna lepota, hoče razvedrila, hoče vedno kaj novega. In mislim, da bomo tudi mi — pri sedanjih prostih cenah brez 60 ali pa 40-odstotnega popusta — postali zahtevnejši...

*

Polnoč. Daleč na morje vidimo Zadar, ki se blišči v tisoč žarnicah.

Zadar ni več porušeno mesto, Zadar je obnovljen. Zadar diha svobodno življenje osvobojenega mesta. Italijanske besede ni več slišati...

Zadar je znan že iz začetka 4. stoletja pred našim štetjem. Takrat je bil močno pomorsko središče ilirskih Liburnov. Za časa Rimljanov je dobil nuncialno ureditev kolonije. V 7. stoletju se začenjajo v zadarski okolici naseljevati Hrvati, v neposredni bližini, v Ninu, pa je zametek prve hrvatske države. Pod Bizantinci zgradi škof Donat monumentalno cerkveno zgradbo. V naslednjih stoletjih je Zadar prizorišče bojev in spletk Benečanov, diha nekaj let svobodo pod hrvaškim kraljem Krešimirjem IV. Leta 1105 dožive Zadrani prihod ogrsko-hrvatskega kralja Kolomana, pozneje napade in nadvlado Mletčanov, leta 1358 njihov poraz, ki jim ga je pripravila vojska hrvatskega bana Seča. Spet se vrste Benečani in Mletčani in Turki... S prihodom Napoleonovih čet v Italijo leta 1797 in po sporazumu med Italijo in Avstrijo dobi Avstrija Zadar in vso jadransko obalo. Po francoski zmagi nad Avstrijo leta 1806 je Zadar pod francosko vojaško upravo maršala Marmonta, leta 1813 pa se spet vrnejo Avstrijci, podprti od Angležev. Revolucionarno leto 1848 dá Zadru prvi hrvaški književni list »Zora Dalmatinska«, osnovana je »Matica Dalmatinska«, »Narodna čitaonica« in »Narodni list«. Takšen pričaka Zadar leto 1918 in z Rapallskim dogovorom svojih 26 najtemnejših let italijanske okupacije.

Dne 1. novembra 1944 je zaplapolala nad Jadranom spet rdeče-belo-modra zastava...

S tako pestro zgodovino in s tolikimi boji se lahko ponaša res malo katero mesto — odraz tej zgodovini so številni zgodovinski in kulturni spomeniki.

*

Dovolj o slavnih straneh zadarske zgodovine. Poglejmo si novi Zadar, ki ga obnavljajo in gradijo.

Naslednje mi je povedal predsednik mestne občine Zadar, katera ima posebne pravice in 19.000 prebivalcev.

Ante Sorić je pripovedoval:

»Ob ustanovitvi so bili pred nami naslednji problemi: obnova porušenega Zadra in urbanistični načrt, obnova in zgraditev industrije ter razvoj turizma. Dela smo se lotili sistematično, vendar prva leta po vojni nismo imeli večjih uspehov — zadnja tri leta so uspehi vidni.

Danes obratujejo znane stare tovarne »Maraska«, tovarna likerjev, »Mardešič«, tovarna sardin, ter nove »Vlado Bahat«, precizna mehanika, Tovarna mrež, Tovarna bonbonov in čokolade ter velik mlin. V novih tovarnah je zaposlenih preko tisoč delavcev, v starih nekaj manj. V močno razvitem gradbeništvu je zaposlenih 1600 oseb, poldrugi tisoč je zaposlenih v obrti, trgovini, turizmu, ribištvu in ostalih panogah.

Vzporedno z industrijo smo razvijali tudi turizem. Obnovljen je hotel Zagreb, novo zgrajena sta hotela Borih in Jug. Hotel Borih, ki je 30 minut iz mesta, ima lepo peščeno plažo, ki je urejena po načrtu arhitekta Požgaja. (Ta načrt je bil lani nagrajen v San Paolu s prvo nagrado.) V neposredni bližini je mednarodni študentski camping z 800 posteljami v šotorih, zidano restavracijo, barom, plesiščem, sanitarnimi napravami, vodovodom, električno razsvetljavo in lastno plažo.

Seveda bo Zadar mnogo pridobil, ko bo imel železniško zvezo z zaledjem — danes se moraš peljati še vedno 100 km do železniške postaje Knin. Železnica je v gradnji, 30 km je gotovih, ostalih 70 km moramo skončati do konca leta 1956. Drugače pa ima Zadar zelo dobre železniške zveze in tudi redno avionsko progo do Zagreba.«

Ko sem predsednika pobaral o proračunu, mi je povedal najvažnejše podatke. »Celotni proračun mestne občine Zadar znaša 391,000.000 din. Od tega zneska odpade na administrativni proračun 240,000.000 din, ostalo je namenjeno komunalni izgradnji, gospodarskim investicijam in gradnji stanovanj. Poleg tega imamo na razpolago še 250 milijonov dinarjev zvezne pomoči novo osvobojenim krajem ter podjetja 400 milijonov dinarjev za investicije in gradnjo stanovanj. Do konca leta 1954 bo gotovih 400 novih stanovanj ter končana prva faza izgradnje novih tovarn za ladijske instrumente, predelavo aluminija ter kombinat za predelavo sadja in paradižnikov.

V Zadru so mnoge znanstvene in kulturne institucije: Študijska knjižnica, Mestni arhiv, Muzej, Galerija slik, Narodno gledališče, Prirodoslovna zbirka, Inštitut akademije znanosti in umetnosti iz Zagreba, Inštitut zagrebške filozofske fakultete itd. itd.«

Mnogokaj zanimivega mi je povedal še zadarski župan, veliko je ostalo v mojih popotnih zapiskih...

Zadar rase v veliko industrijsko in turistično mesto in za njegov razvoj in napredek ima poleg marljivih delovnih ljudi in ljudskega odbora veliko zaslug tudi marljivo Turistično društvo in regionalna Turistična zveza.

Te vrstice so bile napisane v dneh, ko je zasedal v Zadru jugoslovanski turistični parlament, ki je sprejel številne koristne sklepe za nadaljnji razvoj našega turizma.

*

Morska gladina se lesketa v številnih žarnicah, ki razsvetljujejo obalo Zadra, v daljavi pa izginja ladja »Dalmacija«, ki pelje vesele ljudi novim krajem in novim ljudem naproti...

Ne bo vam žal, če si ob priliki ogledate Zadar.

Zoran Vudler.

OBJAVE IN OGLASI

TRGOVINSKO-GOSTINSKA ZBORNICA ZA CELJE-MESTO

razpisuje na podlagi 4. čl. Pravilnika o sprejemanju vajencev trgovske stroke v uk in na podlagi dopisa št. II-338/1 z dne 9. VI. 1954 od LO MO Celje, tajništva za gospodarstvo

UČNA MESTA ZA MOŠKE VAJENCE

v naslednjih branžah trgovinske dejavnosti na območju mesta Celja:

železninarski, elektrotehnični, kemični, manufakturni in špecerijski

Pogoji za sprejem so:

a) starost 14 do 17 let;
b) dovršena popolna nižja srednja šola;
c) fizično in duševno zdravje ter sposobnost za delo v trgovini;
č) državljanstvo v FLRJ;
d) uspešno opravljen sprejemni izpit;
e) štirinajstdnevna uspešna preizkusna doba v podjetju.

Reflektanti vlagajo prošnje pri **mestni Trgovinsko-gostinski zbornici, Celje, Gregorčičeva 3**

najkasneje do 20. julija 1954.

Prošnjam je priložiti naslednje dokumente:
a) rojstni list;
b) potrdilo o državljanstvu FLRJ;
c) spričevalo o dovršeni nižji srednji šoli;
č) uradno zdravniško spričevalo.

Trgovinsko-gostinska zbornica za Celje-mesto

OBVESTILO

Obveščamo vse lastnike suhega sadnega drevja, uničenega po ameriškem kaparju ali po kateri koli drugi bolezni, da ga izkopljejo in sežgejo ter odstranijo iz sadovnjakov do 15. julija 1954. Prav tako je odstraniti vse suhe veje s sadnega drevja.

Za neizvršitev tega obvestila je predvidena kazen po veljavnih predpisih.

Tajništvo za gospodarstvo
Ljudskega odbora mestne občine Celje.

TRIDNEVNI SEPTEMBRSKI IZLET V TRST

Prijave s predložitvijo dokumentov do 10. 8. 1954

17. DO 20. JULIJA IZLET NA PLITVICE

Še nekaj prostih mest!

Podrobne informacije v poslovalnici.

Poslužujte se naših uslug, za katere prejmete nagradne kupone!

Se priporoča »PUTNIK«, Celje.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SENTJUR PRI CELJU razpisuje za svoja gospodarska podjetja naslednji delovni mesti:

1. upravnika občinskih gospodarskih podjetij;
2. knjigovodje občinskih gospodarskih podjetij.

Pogoj: nižja srednja šola, ustrezna praksa v dosedanjih zaposlitvah ter pogoji po uredbi o knjigovodstvu gospodarskih organizacij.

Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje je nasloviti na Občinski ljudski odbor Sentjur pri Celju do 15. julija 1954.

Najlepše se zahvaljujem DOZ za takojšnje izplačilo ob priliki poplave. Vaš Štefan, Celje, Zgoraja Hudinja 96.

Kmetijska zadruga Ponikva pri Grobelnem želi nastaviti na upravniško mesto kmetijske zadruge

KMETIJSKEGA STROKOVNJAKA

oziroma osebo, ki izpolnjuje pogoje, odobren od OLO Celje in potrjene od upravnega odbora OZZ Celje.

Interesenti naj se javijo pismeno ali osebno pri navedeni zadrugi.

Službo dobi absolventka ekonomske srednje šole z večletno prakso v fakturnem ali knjigovodskem oddelku, s pogojem, da obvlada stenografijo. Nastop službe takoj ali od 1. do 15. 8. Ponudbe poslati na »Toper«, Celje.

ZAMENJAM enosobno komfortno stanovanje v Celju za enako v Žalcu. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM enosobno stanovanje (soba in kuhinja) z vsemi pritiklinami. Naslov v upravi lista.

LEP ČRN PES, mešan špic, sliši na ime »Piki«, se je zatekel 21. junija v hišo Pečovnik 46 — Tea Gamelin. Lastnik naj pride ponj.

PEREM perilo po hišah. Naslov v upravi lista.

DAM KOVAČNICO v najem. — Bervar Franc, Trnovlje 45, pošta Škofja vas.

VZAMEM samsko upokojenko za pomoč v gospodinjstvu. Soba in hrana. Naslov v upravi lista.

PRODAM stanovanje (dve sobi, kuhinja, shramba) v Celju, Dečkove cesta 58. Cena 480.000 dinarjev. Polovica plačljiva takoj, ostalo po dogovoru.

PRODAM hišo z lepim vrtom v Zg. Cretu. — Naslov v upravi lista.

KUPIM enodružinsko hišo v Celju ali okolici v bližini železniške postaje. — Ponudbe na upravo lista pod štev. 13.

SAMEC išče opremljeno sobo, če je potrebno, ima lastno posteljnino. Plača dobro. Informacije v upravi lista.

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA Dne 11. 7. 1954: tov. dr. Bitenc Maks, Celje, Cankarjeva ulica 11.

KINO

KINO UNION, CELJE

Od 8. do 14. 7. 1954: »RDEČI GUSAR« — ameriški barvni film

Od 15. do 20. 7. 1954: »HENRIK V.« — angleški barvni film

Predstave dnevno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOM, CELJE

Od 10. do 15. 7. 1954: »POVRATEK NA BROUDWAY« — ameriški barvni film

Predstave dnevno ob 18,15, ob nedeljah ob 16,15 in 18,15.

LETNI KINO, CELJE

Predstave iste kot kino Dom, predvaja dnevno ob 20,15.